

ANONİM ŞİRKETLERDE ELEKTRONİK GENEL KURUL

Salih KARADENİZ*

Öz

Bilişim çağının getirdiği yenilikler ve teknolojik gelişmeler sayesinde hayatımızın her alanında birçok farklılaşmalar yaşanmaktadır. Bu farklılaşmalar günlük hayatımızda yaşadığı gibi hukuk alanında da yaşanmış, yaşanmaya da devam etmektedir. Genelde şirketler hukuku özelde ise anonim şirketler hukuku bu farklılaşmalardan nasibini almış ve bilişim çağının getirdiklerinden faydalanmıştır. Nitekim 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun en önemli yeniliklerinden biri de elektronik ortamda yapılan kurul toplantıdır. Genel kurul toplantılarının önemine binaen kanun koyucu, anonim şirket genel kurullarına elektronik ortamda katılım olanağı getirerek, Türk Ticaret Kanunu'nun 1527. maddesinin gerekçesinde de belirtildiği üzere, sıklıkla karşılaşılan güç boşluğu sorununa çözüm aramaya çalışmıştır. Elektronik genel kurulun mevzuatımıza girmesiyle birlikte anonim şirketlerde genel kurul toplantılarına katılımın arttığı gözlemlenmiştir. Güç boşluğunun önüne geçme, genel kurul toplantılarını daha etkin hale getirme, vb. gibi amaçlarla getirilen elektronik genel kurulun faydalarının yanı sıra sakıncalarının da olduğu dile getirilmektedir. Ayrıca hâlihazırda elektronik genel kurul sisteminin eksik ve düzeltilmesi gereken noktaları bulunmaktadır. Bu çalışmada anonim şirket genel kuruluna ilişkin temel bilgiler verilecektir. Anonim şirketler genel kuruluna ilişkin genel bilgiler verildikten sonra elektronik genel kurul detaylı bir şekilde incelenecektir. Elektronik genel kurul öncesi, elektronik genel kurulun yapılması ve elektronik genel kurul sonrası olmak üzere işleniş üzerinde durulacaktır. Bilgilendirmelerin yanı sıra yer yer öneri ve görüşler de ifade edilecektir.

Anahtar Kelimeler: *Elektronik genel kurul, anonim şirketler, elektronik kurullar, genel kurul, şirketler hukuku*

---

* Araştırma Görevlisi. İstanbul Medeniyet Üniversitesi Hukuk Fakültesi Bilişim ve Teknoloji Hukuku Ana Bilim Dalı, ORCID: 0000-0001-6586-3278; salih.karadeniz@medeniyet.edu.tr

Yayın Kuruluna Ulaştığı Tarih: 22.06.2022

Yayınlanmasının Kabul Edildiği Tarih: 20.08.2022

Bu makaleye atf için; KARADENİZ Salih, "Anonim Şirketlerde Elektronik Genel Kurul", İMHFD, C. 7, S. 13, 2022, s. 491-520.

ELECTRONIC GENERAL ASSEMBLY IN INCORPORATED COMPANIES

Abstract

Every aspect of our life has undergone significant differences due to the innovations and technological advancements brought about by the information age. These differentiations have been experienced in the field of law as well as in our daily lives and continue to be experienced. Corporate law, in general, and Incorporated Companies law, in particular, have had their share of these differentiations and have benefited from the information age. As a matter of fact, one of the most important innovations of the Turkish Commercial Code No. 6102 is the electronic board meetings and participation in the board meetings in the electronic environment. Based on the importance of the general assembly meetings, the legislator tried to find a solution to the problem of the power gap, which is frequently encountered, as stated in the justification of Article 1527 of the Turkish Commercial Code, by introducing the opportunity to participate in the general assemblies of incorporated companies in the electronic environment. With the introduction of the electronic general assembly into our legislation, it has been observed that participation in the general assembly meetings in incorporated companies has increased. It is stated that the electronic general assembly, introduced for purposes such as preventing power gaps, making general assembly meetings more effective, etc., has benefits and drawbacks. In addition, there are currently deficiencies in the electronic general assembly system and points that need to be corrected. In this study, basic information about the general assembly of the incorporated companies will be given. After the general information about the general assembly of joint stock companies is given, the electronic general assembly will be examined in detail. The process will be detailed before the electronic general assembly, holding the electronic general assembly and after the electronic general assembly. In addition to the information, suggestions and opinions will also be expressed from time to time

Keywords: *Electronic general assembly, incorporated companies, electronic boards. general assembly, corporate law*

I. ANONİM ŞİRKETLERDE GENEL KURUL

A. GENEL OLARAK ANONİM ŞİRKETLER

Anonim şirketler 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nda (TTK) düzenlenmiştir¹. Limited şirket, sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketle birlikte anonim

---

¹ RG. 14.2.2011 S. 27846.

şirket de bir sermaye şirkettir². Sermaye şirketlerinin temel özellikleri, ortakların değil de sermayenin önemli olması, ortakların şirketin borcu sebebiyle sınırlı sorumlu olması ve borçtan sorumluluğun kural olarak şirkete karşı olması, pay devirlerinin kural olarak diğer ortakların rızası aranmaksızın gerçekleşmesi, ortak sayısının çok olabilmesi, sermaye payı kadar söz sahibi olunması olarak sıralanabilir³.

Anonim şirket bir taraftan büyük sermayenin toplanmasını sağlarken diğer taraftan kendisini kuran kişilerden bağımsız varlığı olması ve bu kişilerin ölümü, kısıtlanması gibi durumlardan etkilenmeyip, varlığını sürdürebilmesi sebebiyle istikrar ve büyüme açısından çok önem arz etmektedir⁴.

B. ANONİM ŞİRKETLERDE GENEL KURULUN FONKSİYONU

Anonim şirketlerin iki zorunlu organı bulunmaktadır. Bunlardan biri genel kurul, diğeri ise yönetim kuruludur⁵.

Anonim şirketlerde genel kurul, pay sahiplerinin veya temsilcilerinin, çağrıya yetkili kişiler tarafından usulüne uygun olarak yapılan çağrı üzerine, çağrıya yer alan gündemi görüşüp karara bağladığı, bilginin alındığı ve incelemenin yapıldığı, şirket işlerine ilişkin hakların kullanıldığı, şirketin karar ve irade organıdır. Genel kurul, yönetim kurulunun aksine şirketin sürekli olmayan organıdır⁶.

Genel kurul türleri yapılış zamanlarına göre olağan ve olağanüstü genel kurul, fiziki olarak bir araya gelinip gelinmeyeceğine göre fiziki ve elektronik genel kurul, çağrı yapıp yapılmamasına göre de çağrılı ve çağrısız genel kurul olarak üçe ayrılmaktadır⁷. Kısaca bu genel kurul türlerinden bahsedecek olursak olağan genel kurul, her faaliyet dönemi sonundan itibaren üç ay içinde ve yılda en az bir defa toplanır (TTK m. 409). Hesap dönemi takvim yılı olan şirketlerde faaliyet dönemi sonundan itibaren üç aylık süre, mart ayı sonuna kadardır. Özel hesap dönemi olan şirketlerde ise olağan genel kurul, hesap döneminin bittiği günü izleyen ilk üç ay içinde yapılır⁸ (Anonim Şirketlerin Genel Kurul Toplantılarının

---

² BAHTİYAR, Mehmet, **Ortaklıklar Hukuku**, 13.Basım, Beta, İstanbul, 2019, s. 6; KAYIHAN, Şaban, **Şirketler Hukuku**, 5.Basım, Seçkin, Ankara, 2019, s. 55; KIRCA, İsmail, ŞEHİRALİ ÇELİK, Feyzan Hayal ve MANAVGAT, Çağlar, **Anonim Şirketler Hukuku C.1**, 1.Basım, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırmaları Enstitüsü, Ankara, 2013, s. 59; PULAŞLI, Hasan, **Şirketler Hukuku Genel Esaslar**, 8.Basım, Adalet, Ankara, 2022, s. 8.

³ BAHTİYAR, s. 6.

⁴ PULAŞLI, s. 240.

⁵ PULAŞLI, s. 308; TEKİNALP, Ünal, **Sermaye Ortaklıklarının Yeni Hukuku**, 5.Basım, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2020, s. 306-307.

⁶ PULAŞLI, s. 308.

⁷ BAHTİYAR, s. 156.

⁸ ALTAŞ, Soner, **Anonim Şirket Genel Kurul Rehberi**, 8.Basım, Seçkin, Ankara, 2022, s. 36-37.

Usul ve Esasları ile Bu Toplantılarda Bulunacak Gümrük ve Ticaret Bakanlığı Temsilcileri Hakkında Yönetmelik⁹).

Olağanüstü genel kurul ise önceden belirlenmiş, sabit bir tarihleri olmayan toplantılardır. Ancak gerektiği takdirde olağanüstü toplantı yapılır (TTK m.409/2). Fiziki toplantı, pay sahiplerinin veya temsilcilerinin fiziken bir araya geldiği toplantıları ifade ederken, çalışmamızın esas konusu olan toplantıya elektronik ortamda katılım ise fiziken toplantıya katılmayıp, bir bilişim sistemi üzerinden toplantının takip edilmesidir¹⁰.

Çağrılı genel kurul, bir davet üzerine yapılan genel kurulu ifade etmektedir. Olağan veya olağanüstü genel kurul toplantısına şirketi, kural olarak yönetim kurulu çağırılmaktadır. Ayrıca istisnai olarak genel kurulu toplantıya çağırmaya; azınlığın¹¹ (TTK m. 411 vd.), pay sahiplerinin (TTK m. 410/2), tasfiye memurlarının (TTK m. 410/1), kayyımın (TMK m. 427), iflas idaresinin de (İİK m. 226) yetkisi bulunmaktadır¹². Çağrısız genel kurul ise bütün payların sahiplerinin veya temsilcilerinin, aralarından birinin herhangi bir itirazının olmaması halinde, çağrıya ilişkin prosedürlere uyulmaksızın, genel kurul şeklinde toplanabilmesi ve karar alabilmesidir (TTK m. 416).

C. GENEL KURUL'UN GÖREVLERİ VE YETKİLERİ

Genel kurul kanunda ve ana sözleşmede açıkça öngörülen hallerde karar alır (TTK m. 408/1). Diğer taraftan ana sözleşmeyle anonim şirketlere ilişkin hükümlerden ancak kanunun izin verdiği ölçüde sapılabilir (TTK m. 340). Buna göre genel kurulun görev ve yetkileri, ancak kanunda veya ana sözleşmede açıkça yer verildiği takdirde ortaya çıkabilir. Yönetim kurulunun aksine genel kurul, şirketle alakalı tüm konularda hareket etme imkânına sahip değildir.

TTK'nın 408. maddesinin 2. fıkrasında genel kurulun devredilemez görev ve yetkilerinden bahsedilmiştir. Maddeye göre:

1. Şirket ana sözleşmesini değiştirme,
2. Yönetim kurulu üyelerini seçme, sürelerini tayin etme, ücretleri ile ikramiye gibi haklarını belirleme, ibraları ve görevden alınmaları hakkında karar verme,

---

⁹ RG. T. 28.11.2012, S. 28481.

¹⁰ İlerleyen kısımlarda, toplantıya elektronik ortamda katılım kavramı yerine elektronik genel kurul(e-genel kurul) kavramını kullanacağız.

¹¹ Sermayenin en az onda birini, halka açık şirketlerde yirmide birini oluşturan pay sahipleridir.

¹² BAHTİYAR, s. 163-167; TEKİNALP, s. 312-313.

3. Kanunda öngörülen istisnalar hariç olmak üzere denetçiyi seçme ve görevden alma,
4. Finansal tablolara, yönetim kurulunun yıllık raporuna, yıllık kâr üzerinde tasarrufa, kâr payları ile kazanç paylarını belirleme, yedek akçenin sermayeye veya dağıtılacak kâra katılması dâhil, kullanılmasına dair kararları alma.
5. Önemli miktarda şirket varlığının toptan satışına karar verme,
6. Kanunda öngörülen istisnalar dışında şirketin feshini talep etme, genel kurulun devredilemez görev ve yetkileri olarak sıralanmıştır.

Genel kurulun maddede sayılan devredilemez görev ve yetkileri dışında, kanunun çeşitli maddelerinde açıkça öngörülen devredilemez görev ve yetkileri de bulunmaktadır. Bunlara; birleşme, bölünme ve tür değiştirme hakkında karar vermek (TTK m. 151/1a, 173, 189), şirketin kendi paylarını iktisap edebilmesi veya rehin olarak kabul olunabilmesi için yönetim kuruluna yetki vermek (TTK m. 379/2), rüçhan haklarını kaldırmak (TTK m. 461/2), hazırlık devresi faizi dağıtılmasına karar vermek (TTK m. 510/2) gibi görev ve yetkiler örnek olarak verilebilir¹³.

Genel kurulun yetki ve görevleri alt başlığında son olarak genel kurulun yetkilerinin sınırlarından bahsetmek gerekecektir. Gerçekten de genel kurul görev ve yetkilerini kullanırken, sınırsız bir hareket alanına sahip değildir. Genel kurulun hareket alanını sınırlayanlar; TTK'nın 340. maddesi¹⁴, diğer organların (yönetim kurulu) ve bağımsız denetçilerin münhasır yetkileri, imtiyazlı paylar, üçüncü kişilerin hakları, azınlık hakları ve bireysel haklar olarak sıralanmaktadır¹⁵.

D. GENEL KURULA KATILIM

Pay sahipleri genel kurula katılma hakkına sahiptir¹⁶. Genel kurul toplantısına, yönetim kurulu tarafından düzenlenen hazır bulunanlar listesinde adı bulunan pay sahipleri katılabilir. Hazır bulunanlar listesinde adı bulunan senede bağlanmamış payların, ilmühaberlerin, nama yazılı payların sahipleri ve Sermaye Piyasası Kanunu'nun¹⁷ (SerPK) 13. maddesi uyarınca kayden izlenen pay sahipleri veya

---

¹³ PULAŞLI, s. 310; TEKİNALP, s. 307-309.

¹⁴ Bu maddede ana sözleşmeyle, TTK'nın anonim şirketlere ilişkin düzenlemelerinden sadece kanunda izin verilen hallerde sapılabileceği düzenlenmiştir. Genel kurulun hareket alanını sınırlayanlardan biri de işbu maddedir.

¹⁵ BAHTİYAR, s. 152-155; PULAŞLI, s. 311.

¹⁶ TEKİNALP, s. 321.

¹⁷ RG. 30.12.2012, S. 28513.

anılanların temsilcileri genel kurula katılabileceklerdir (TTK m. 415/1,2). Gerçek kişilerin kimlik göstermeleri, tüzel kişilerin temsilcilerinin vekâletname ibraz etmeleri şarttır. Gerçek kişi pay sahibi kimlik göstererek, tüzel kişi pay sahibinin ise tüzel kişiliği temsile yetkili gerçek kişi temsilcisi vekâletname ibraz ederek toplantıya katılabileceklerdir. Diğer taraftan hamiline yazılı pay senedi sahiplerinin genel kurul toplantılarına katılmaları şu şekilde gerçekleşir: Yönetim kurulu, hamiline yazılı pay sahipleri ile SerPK 13'üncü maddesi uyarınca genel kurula katılabilecek kayden izlenen payların sahiplerine ilişkin listeyi, Merkezi Kayıt Kuruluşundan (MKK) sağlayacağı pay sahipleri çizelgesine göre düzenleyecektir¹⁸. Ayrıca yönetim kurulu kayden izlenmeyen paylar ile ilgili olarak genel kurula katılabilecekler listesini düzenlerken, senede bağlanmamış bulunan veya nama yazılı olan paylar ile ilmühaber sahipleri için pay defteri kayıtlarını dikkate alacaktır¹⁹ (TTK m. 415/1,2).

Öte yandan TTK'nın 407. maddesi gereğince genel kurulda murahhas üyelerle en az bir yönetim kurulu üyesinin ve bağımsız denetçinin bulunması zorunludur. Katılması zorunlu olan en az bir yönetim kurulu üyesi haricinde diğer yönetim kurulu üyeleri de isterlerse genel kurula katılabileceklerdir. Genel kurula katılması zorunlu olan bir diğer kişi ise bakanlık temsilcisidir. Kurulması Ticaret Bakanlığı'nın iznine tabi şirketlerin genel kurullarında, bakanlık temsilcisi bulunmak zorundadır²⁰.

---

¹⁸ 27.12.2020 tarihli 7262 sayılı Kanun'un 28.maddesiyle mülga edilmeden önce hamiline yazılı pay senedi sahipleri için TTK m.415/3'te şu şekilde bir düzenleme yer almaktaydı:

"Hamiline yazılı pay senedi sahipleri, genel kurulun toplantı gününden en geç bir gün önce bu senetlere zilyet olduklarını ispatlayarak giriş kartı alırlar ve bu kartları ibraz ederek genel kurul toplantısına katılabilirler. Ancak, giriş kartının verilmesinden sonraki bir tarihte hamiline yazılı pay senedini devraldığını ispatlayan pay sahipleri de genel kurula katılabilirler."

¹⁹ TTK'nın 417. maddesinin 5.fikrasında, pay sahipleri çizelgesinin Merkezi Kayıt Kuruluşundan sağlanmasının usul ve esasları, gereğinde genel kurul toplantısının yapılacağı gün ile sınırlı olmak üzere payların devrinin yasaklanması ve ilgili diğer konular SerPK uyarınca kayden izlenen paylara ilişkin olarak Sermaye Piyasası Kurulu tarafından, hamiline yazılı paylar bakımından ise Ticaret Bakanlığı tarafından bir tebliğ ile düzenleneceği hüküm altına alınmıştır. İlgili tebliğ 06.04.2021 Tarihli, 31446 Sayılı Resmî Gazetede Hamiline Yazılı Pay Senetlerinin Merkezi Kayıt Kuruluşuna Bildirilmesi ve Kayıt Altına Alınması Hakkında Tebliğ adıyla yayımlanmıştır.

²⁰ Genel kurul toplantılarında ve bunların ertelenmesi halinde yapılacak ikinci toplantılarda Bakanlık temsilcisi bulundurma zorunluluğu, Anonim Şirketlerin Genel Kurul Toplantılarının Usul ve Esasları ile Bu Toplantılarda Bulunacak Bakanlık Temsilcileri Hakkında Yönetmeliğin 32.maddesinde düzenlenmiştir. Maddeye göre, kuruluşu ve ana sözleşme değişikliği işlemleri Bakanlık iznine tabi olan şirketlerin bütün genel kurul toplantılarında bakanlık temsilcisi bulunmak zorundadır. Kuruluşu ve ana sözleşme değişikliği Bakanlık iznine tabi olmayan diğer şirketlerde ise gündeminde, sermayenin artırılması veya azaltılması, kayıtlı sermaye sistemine geçilmesi ve kayıtlı sermaye sisteminden çıkılması, kayıtlı sermaye tavanının artırılması veya faaliyet konusunun değiştirilmesine ilişkin ana sözleşme değişikliği ile birleşme, bölünme veya tür değişikliği konuları bulunan genel kurul toplantılarında, sadece sayılan bu hallere özgü olarak Bakanlık temsilcisinin bulunması zorunludur. Diğer taraftan e-genel kurul toplantısı düzenleyen şirketlerin genel kurul toplantılarında da Bakanlık temsilcisi bulunacaktır. Son olarak yurt dışında yapılacak bütün genel

E. GENEL KURUL TOPLANTI VE KARAR YETERSAYILARI

Anonim şirketlerde toplantı ve karar yeter sayısı TTK'nın 418. maddesinde düzenlenmiştir. Maddeye göre, kanunda veya ana sözleşmede aksine daha ağır yetersayı öngörülmediği müddetçe genel kurul, sermayenin en az dörtte birini karşılayan pay sahiplerinin veya temsilcilerinin katılımı ile toplanacaktır. Görüldüğü üzere toplantı yetersayısı sermayenin dörtte birinin karşılayan pay sahiplerinin katılımıdır. Diğer taraftan kanun koyucu, toplantı yetersayısının toplantı süresince korunmasını zorunlu kılmıştır. Toplantı açılırken yetersayı bulunmakla birlikte, toplantının herhangi bir anında, toplantıda bulunan payların sayısı $\frac{1}{4}$ 'in altına düşecek olursa, nasıl bir durum ortaya çıkacağı doktrinde tartışmalıdır²¹. İlk toplantıda bu yetersayıya ulaşılamaması halinde ikinci toplantıda yeter sayı aranmayacaktır. Aynı maddede karar yetersayısının ise toplantıda hazır bulunan payların çoğunluğu olduğu düzenlenmiştir.

Toplantı ve karar yetersayıları kural olarak bunlar olmakla birlikte, kanunda veya ana sözleşmede daha ağır yetersayılar öngörülebilir. Ana sözleşmede gösterilecek olan daha ağır yetersayılar, kurucuların ve şirketin takdirindedir. Ancak bu takdir yetkisi sınırsız değildir, zira basit ve ağırlaştırılmış yetersayılar hafifletilemeyecektir²². Kanunda gösterilen ağırlaştırıcı yeter sayılar ise açıkça düzenlenmektedir. Kanunda düzenlenen daha ağır toplantı ve karar yetersayılarına örnek olarak, ana sözleşmede yapılacak olan genel değişiklikler (TTK m. 421/1), pay sahiplerinin taahhütlerinin artırılması veya ikincil yükümlülükler konulması ile ortaklık merkezinin yurt dışına çıkarılması (TTK m. 421/2) veya işletme konusunun tamamen değiştirilmesi, imtiyazlı pay oluşturulması, esas sermayenin azaltılması (TTK m. 421/3), verilebilir²³. Diğer taraftan SerPK'da da toplantı ve karar yetersayısı öngören düzenlemeler bulunmaktadır²⁴.

---

kurul ve imtiyazlı genel kurul toplantılarında Bakanlık temsilcisinin bulunması zorunludur. Bakanlık temsilcisinin bulunması zorunlu olan genel kurul toplantılarında, temsilcinin yokluğunda alınan kararların geçerli olmayacağı da aynı maddenin 4.fikrasında düzenlenmiştir.

²¹ Bu konudaki görüşler için bkz. ALTAŞ, s. 103; BAHTİYAR, s. 178-180; PULAŞLI, s. 340.

²² ALTAŞ, s. 102.

²³ BAHTİYAR, s. 181-183; TEKİNALP, s. 326-327.

²⁴ SerPK'nın 29.maddesinin 3.fikrasında, halka açık ortaklıkların (haao) genel kurul toplantılarında, SerPK 'da veya ana sözleşmelerinde açıkça oran belirtilmek suretiyle daha ağır yetersayılar öngörülmediği müddetçe, TTK'nın 418 inci maddesi uygulanacağı fakat SerPK m. 29/6'nın saklı tutulduğu düzenlenmiştir. Bu kuraldan şirket merkezinin yurt dışına taşınması ile bilanço zararlarının kapatılması için yükümlülük ve ikincil yükümlülük koyan kararlar hariç tutulmuştur.

Aynı maddenin 6.fikrasında ise Haao'larda bazı kararlara ilişkin daha ağır yeter sayılar öngörülmüştür. Fıkraya göre yeni pay alma haklarının kısıtlanmasına, kayıtlı sermaye sisteminde yönetim kuruluna yeni pay alma haklarını kısıtlama yetkisinin verilmesine, sermaye azaltımına ve SerPK'nın 23 üncü maddesinin birinci fıkrasına göre belirlenen önemli nitelikteki işlemlere ilişkin kararların genel kurulca kabul edilebilmesi için, toplantı yeter sayısı aranmaksızın, ortaklık genel kuruluna katılan oy hakkını haiz payların üçte ikisinin olumlu oy vermesi şartı aranmıştır. Ancak, toplantıda sermayeyi temsil eden oy hakkını haiz payların en az yarısının hazır bulunması hâlinde,

E-genel kurulda toplantıya katılan pay sahipleri ve temsilcileri de toplantı ve karar yeter sayılarına dâhil olacaktır²⁵.

II. ANONİM ŞİRKETLERDE ELEKTRONİK GENEL KURUL

A. ELEKTRONİK GENEL KURULUN KABULÜNÜN GEREKÇESİ

E-genel kurul TTK'nın 1527. maddesinin 5. fıkrası ve SerPK'nın 30. maddesinin 5. fıkrası ile düzenlenmiştir. E-genel kurulun getirilme amacı güç boşluğunun önüne geçerek, şirketlerin daha efektif bir şekilde varlığını sürdürmesini sağlamaktır²⁶. Ayrıca şirketlerde hesap verilebilirliğin gereği gibi uygulanması ile yöneticilerce bilinmeyen pay sahiplerinin, tanınmasını sağlamak e-genel kurul sisteminin getirilmesiyle amaçlananlar arasında sayılmaktadır²⁷. Doktrinde güç

---

ana sözleşmede açıkça daha ağır nisaplar öngörülmedikçe, toplantıya katılan oy hakkını haiz payların çoğunluğu ile karar alınabilir. Sayılan bu işlemlerde, ana sözleşmede açıkça oran belirtilmek suretiyle daha ağır yetersayılar öngörülebileceği, ancak belirtilen yetersayıları hafifleten ana sözleşme hükümlerinin geçersiz olduğu düzenlenmiştir. Diğer taraftan bu fıkra da sayılan işlemlerde, TTK'nın 436 ncı maddesinin birinci fıkrasına göre taraf olan ortaklar bu işlemlerin onaylanacağı genel kurul toplantılarında oy kullanamayacaklardır. Ayrıca bkz. TEKİNALP, s. 325.

²⁵ ÖZER, Işık, "Türk Ticaret Kanunu Tasarısına Göre Anonim Şirket Genel Kuruluna Elektronik Ortamda Katılım" **BATİDER**, Y.2009, C. XXV, S. 4, Aralık 2009, s. 649.

²⁶ ARI, Zekeriya, "Türk Ticaret Kanunu Tasarısının Elektronik Ortama İlişkin Hükümü (Tasarı M.1527) ve Sanal Genel Kurul", EÜHFD, Y. 2009, C. XIII, S. 3-4, s. 179; AZARKAN, Necat, "Anonim Şirketlerde Sanal (Virtüel) Genel Kurul", **Dicle Üniversitesi Adalet Meslek Yüksekokulu Dicle Adalet Dergisi**, Y.2018, C:2, S. 4, s. 32; BİLGE, Mehmet Emin, "Anonim Ortaklık Genel Kurul Toplantılarında Temsilci Aracılığıyla Oy Vermeye İnternetin Kullanımı", **AÜEHFD**, Y.2003, C. VII, S. 1-2, s. 341-342; ERCAN, Tayfur, "Elektronik Ortamda Yönetim ve Genel Kurul", **Terazi Hukuk Dergisi**, Y. 2012, C. 7, S. 69, s. 37; ERGİNCAN, Yakup/BÜLBÜL, Özgür, "Türkiye'de Elektronik Kurulların Ortakların Oy Haklarının Kullanımına Etkisi", **T.C. Maltepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Y. 2014 S. 2, s. 35-37; EYÜBOĞLU, Ceren, **Halka Açık Anonim Şirketlerde Elektronik Genel Kurul Toplantıları**, 1.Basım, Oniki Levha, İstanbul, 2019, s. 67; EYÜBOĞLU, Seren, "6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu Çerçevesinde Borsaya Kote Anonim Şirketlerde Elektronik Genel Kurul Sistemi" Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, **İstanbul Bilgi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü**, s. 18; FALCIOĞLU, Mete Özgür, **Anonim Şirketlerde Elektronik Genel Kurul**, 1.Basım, Yetkin, Ankara, 2016, s. 74; KAYIHAN, Şaban, "Anonim Ortaklıklarda Genel Kurul ve İnternet" **Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi**, Y.2003, C. 22, S. 1, s. 89; OĞUZ DURAN, Şaziye Zeynep, "Halka Açık Anonim Şirketlerde Elektronik Genel Kurul", Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, **Bahçeşehir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü**, 2017, s. 36; ÖZDİLEK, Ali Osman, **Anonim Şirketlerde Genel Kurullara Elektronik Ortamda Katılım**, 1.Basım, Seçkin, Ankara, 2017, s. 19; ÖZER, s. 628; YAYLA, Ümit, "6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu Uyarınca Borsaya Kote Ortaklıkların Genel Kurul Toplantıları", Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, **Kadir Has Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü**, 2011, s. 121; YAYLA, Ümit, **Yeni Türk Ticaret Kanunu ve Yeni Sermaye Piyasası Kanunu Uyarınca Anonim Ortaklık Genel Kurulları Elektronik Genel Kurullar**, 1.Basım, On İki Levha, İstanbul, 2013, s. 19.

²⁷ C. EYÜBOĞLU, s. 67-68; ERGİNCAN ve BÜLBÜL, s. 41-42; ÖZDAL, Şule, "Anonim Ortaklıkta Elektronik Katılımlı Genel Kurul" Yayınlanmamış Doktora Tezi, **İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü**, 2016, s. 14; YAYLA, 6102 Sayılı..., s. 124.

boşluğu sorunu, halka açık anonim şirketlerde pay sahibinin iki türlü olmasına bağlanmaktadır. Bunlar yatırımcı pay sahibi ve işletmeci pay sahibi olarak ikiye ayrılmaktadır. İşletmeci pay sahibi, oy gücüyle beraber şirketi yönetmekte arzulu olan pay sahibini; yatırımcı pay sahibi ise şirkete yatırım yaparak sadece kar elde etmeye çalışan pay sahibini ifade eder. Hal böyle olunca genel kurullara ilgisiz olan yatırımcı pay sahibi ne kadar çok olursa olsun, işletmeci pay sahibinin şirket üzerinde tahakkümü gerçekleşebilecektir²⁸. İşte e-genel kurulun getiriliş amacını kanun koyucu, TTK'nın 1527. maddesinin gerekçesinde aynen şu şekilde ifade etmiştir:

“Pay senetleri borsada işlem gören anonim şirketler açısından, en büyük sorun yönetsel anlamda yaşanan güç boşluğudur. Halk pay sahiplerinin genel kurullara katılımı yetersiz kalabilmektedir. On-line genel kurullar, bu soruna önemli bir katkı sağlayacak ve halka açık anonim şirketlerin daha şeffaf bir şekilde yönetilmelerine hizmet edecektir.”

B. E-GENEL KURULUN AVANTAJLARI

E-genel kurulun birçok yönden fayda sağlayacağı dile getirilmektedir. E-genel kurul sistemiyle dünyanın dört bir yanından sağlanabildiği için genel kurula toplantılarına olan ilgi artacaktır. Bunun yanı sıra şirketin genel kurul sebebiyle yapması gereken masraflar azalacak, hukukumuzda henüz mümkün olmamakla birlikte, fiziki ortamda toplanılmaksızın sadece sanal ortamda genel kurul toplantısı yapıldığı zaman bu masraflar ortadan kalkacaktır²⁹. Masraflara aktarılması gereken para, şirketin ticari işlerinde daha etkili bir biçimde kullanılabilir. Şirketin yanı sıra, özellikle genel kurul toplantısının yapıldığı şehrin dışında bulunan pay sahiplerinin de yapacağı masraflar azalacak, yolda geçirecekleri zaman kaybı ortadan kalkacaktır. Genel kurula katılmak isteyip de şehir dışında olan pay sahiplerinin, sadece fiziki ortamda olan genel kurula sıcak bakmayacağı ve zaman, masraf kaybına katılımın değip değmeyeceğinin değerlendirmesini yapacağı açıktır. Şehir dışında bulunan bu pay sahiplerine, alternatif olarak e-genel kurul sisteminin sunulması, zaman sarfı ve masraf yapması gereken pay sahiplerinin genel kurula katılmasını kolaylaştıracaktır³⁰.

---

²⁸ PULAŞLI, Hasan, “Elektronik Ortamda Anonim Şirket Genel Kuruluna İlişkin Düzenlemelerin Evrimi ve 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunundaki Durum”, Çevrimiçi <http://arslanlibilimarsivi.com/sites/default/files/makale/HasanPulasli-internetOrtamindaGenelKurul.pdf> E.T. 17.04.2022.

²⁹ AZARKAN, s. 32; C. EYÜBOĞLU, s. 73; KAYIHAN, Genel Kurul ve İnternet, s. 92; TURGUT, Cemile, **Borsaya Kote Anonim Ortaklıklarda Elektronik Genel Kurul**, 1.Basım, On İki Levha, İstanbul, 2015, s.4.

³⁰ Aynı yönde bkz. C. EYÜBOĞLU, s. 73; KAYIHAN, Genel Kurul ve İnternet, s. 90; OĞUZ DURAN, s. 36; YAYLA, 6102 Sayılı..., s. 123.

Diğer taraftan e-genel kurul sistemi ile yabancı yatırımcıya ulaşma imkânı da daha çok olacaktır³¹. Zira yurtdışında bulunan yatırımcı oturduğu yerden pay sahibi olduğu şirketin genel kurul toplantılarına katılabilecek ve böylelikle yatırımının arkasını takip etme imkânı bulacaktır. Yabancı yatırımcının şirkete ve doğal olarak ülkeye çekilmesi ile şirketlerin ve ülke ekonomisi fayda görecek. Bu doğrultuda yabancı yatırımcıyı çekmek amacıyla 01.01.2013 tarihinden itibaren, şirketlerin talepte bulunmaları durumunda, EGKS ara yüzünün dil seçeneği Türkçeden İngilizceye çevrilebilmektedir³².

E-genel kurul sistemi, dünyanın neresinde olursa olsun hak sahiplerine genel kurula katılma hakkı sağladığı için, pay sahipleri demokrasisine hizmet etmektedir³³. Yapılan bir çalışmaya göre, e-genel kurul sisteminin devreye girmesiyle birlikte, genel kurulda pay sahiplerinin temsil oranlarında önemli artış sağlandığı görülmüştür. Buna ek olarak aynı çalışmada yabancı pay sahiplerinin, e-genel kurula yerli pay sahiplerine nazaran daha çok ilgi gösterdiği anlaşılmıştır³⁴.

Ayrıca e-genel kurul, kurumsal yönetim ilkelerinden olan hesap verebilirlik ve sorumluluk ilkelerinin hayata geçirilmesi bakımından faydalı olacak, pay sahipleri ile şirket yönetimi arasındaki iletişimi artıracaktır³⁵. Çünkü genel kurula katılım kolay olduğu için daha çok pay sahibi genel kurulda yer alacaktır. Böylelikle şirket yönetiminden, kaynakların nereye harcandığından haberdar olan pay sahibi sayısı artacak ve ilgili kişilerin sorumluluğuna gidilmesi ihtimali yükselecektir. Sorumluluğunun doğacağı bilinci ile hareket eden yönetici ve denetçiler sayesinde ise şirketin kaynakları, daha doğru bir şekilde kullanılacak ve bu doğrultuda politikaları şekillenecektir.

C. E-GENEL KURULUN DEZAVANTAJLARI

---

³¹ C. EYÜBOĞLU, s. 71-72; KAYIHAN, Genel Kurul ve İnternet, s. 90; OĞUZ DURAN, s. 92; S. EYÜBOĞLU, s. 20-21; TURGUT, s. 27-28.

³² ERGİNCAN ve BÜLBÜL, s. 45; KESER BERBER, Leyla ve YAYLA, Ümit, “Elektronik Genel Kurullar Türkiye Uygulaması”, **Regesta**, Y. 2012, C.2, S.3, s. 30; İngilizce dil seçeneği hâlihazırda EGKS'nin sitesinde mevcuttur. Ayrıca EGKS'nin İngilizce bilgilendirme kılavuzu için bkz. <https://egk.mkk.com.tr/egkweb/assets/home/content/Instructions-for-Beneficial-Owners.pdf> E.T. 13.05.2022)

³³ AZARKAN, s. 32-33; KAYIHAN, Genel Kurul ve İnternet, s. 90; ÖZER, s.27.

³⁴ KARAYEL Mete ve KOÇAK, Mehmet Alaaddin, “Türkiye’de Anonim Şirketlerde Elektronik Genel Kurul Sisteminin Pay Sahiplerinin Yönetime Katılımına Etkileri: BİST 100 Şirketlerinde Bir Araştırma”, **KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi**, Y. 2015, C. 17 S. 29, s. 107.

³⁵ C. EYÜBOĞLU, s. 74-75; OĞUZ DURAN, s. 36; ÖZDEMİR, Semih Sırrı ve TAMER, Elanur, “Kurumsal Yönetim İlkeleri Işığında Anonim Şirketlerde Genel Kurula İlişkin İlkelerin Değerlendirilmesi”, **Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi**, Y.2019, C. 7, S. 14, s. 339; S. EYÜBOĞLU, 52.

E-genel kurul sisteminin faydaları olduğu gibi sakıncaları da bulunmaktadır. İlk olarak pay sahiplerinin e-genel kurul sistemi ile şirketin genel kurul toplantılarına aktif olarak katılıp, görüş bildirip, oy kullanmaları halinde; katılımın çok olması ve pay sahiplerinin ölçülülük ilkesini aşmaları halinde, genel kurul toplantılarının saatlerce sürmesi gibi olumsuz durumların yaşanabileceği dile getirilmektedir³⁶. Ancak biz bu görüşe katılmamaktayız. Zira bu durum sadece e-genel kurul açısından geçerli bir sorun değildir. Aynı şekilde kanun koyucunun arzu ettiği haliyle, fiziki genel kurula tüm pay sahiplerinin katılması durumunda da bu dezavantaj ortaya çıkabilecektir. Diğer taraftan pay sahiplerinin genel kurulda paydan doğan haklarını kullanırken aşırıya kaçmaları halinde, toplantı başkanının müdahalesi ile kolaylıkla bu sorun ortadan kalkabilecektir. Ayrıca e-genel kurul sisteminde, her ne kadar hukuken yerinde olmadığı görüşünü taşısak da pay sahipleri her gündem maddesi ile alakalı olarak en fazla iki adet görüşünü, altı yüz karakterlik sınırlandırma ile bildirebilecektir (Anonim Şirketlerin Genel Kurullarında Uygulanacak Elektronik Genel Kurul Sistemi Hakkında Tebliğ m. 6)³⁷.

E-genel kurul sisteminin olumsuz yanlarından bir diğeri ise, toplantının gizliliği ve güvenliğinin sağlanamama ihtimalidir³⁸. Yetkisiz girişler, sisteme yapılacak olan siber saldırılar, şirket belge ve bilgilerinin ele geçirilmesi gibi durumlar için e-genel kurul altyapısının sağlam olması gerekmektedir. Altyapının yanı sıra bu tarz durumların baş göstermesi halinde hızlı bir reaksiyon gösterilip, harekete geçilmesi oldukça önemlidir. Merkezi Kayıt Kuruluşu (MKK)³⁹ tarafından sağlanan Elektronik Genel Kurul Sistemi (EGKS) sayesinde bu çekincelerin giderildiği söylenebilir⁴⁰. Kanaatimizce her ne kadar MKK tarafından sağlanan sistemin, yeterli düzeyde donanım ve yazılıma sahip olduğu söylenebilse de gelişen teknolojilerin ortaya çıkardığı yeni imkânlar yüzünden, gizlilik ve güvenlik endişesi her zaman diri tutulmalıdır. Bu endişelere örnek olarak, EGKS sistemine siber korsanlar tarafından yapılacak olan saldırılar neticesinde şirketin ticari sır niteliğindeki bilgilerinin, hukuka aykırı şekilde elde edilmesi ve paylaşılması ihtimali, verilebilir.

---

³⁶ AZARKAN, s. 33; ÖZER, s.29.

³⁷ RG. T. 29.08.2012, S. 28396.

³⁸ AZARKAN, s. 33-34; KAYIHAN, Genel Kurul ve İnternet, s. 93; ÖZER, s.29; OĞUZ DURAN, s. 38-39.

³⁹ p) MKK: *Sermaye piyasası araçlarının kaydedilmesine ilişkin işlemleri gerçekleştirmek, kaydedilen bu araçları ve bunlara bağlı hakları, elektronik ortamda, üyeler ve hak sahipleri itibarıyla kayden izlemek, merkezi saklamasını yapmak ve Kurul tarafından sermaye piyasası mevzuatı çerçevesinde verilen diğer görevleri yerine getirmek üzere kurulmuş bulunan özel hukuk tüzel kişiliğini haiz Merkezî Kayıt Kuruluşu Anonim Şirketini*, ifade etmektedir. (SPK m.3/1-p)

⁴⁰ C. EYÜBOĞLU, s. 76; KESER BERBER ve YAYLA, s. 33-34; S. EYÜBOĞLU, s. 53; TURGUT, s. 57-62.

D. TÜRKİYEDE VE DÜNYADA E-GENEL KURUL UYGULAMALARI

TTK pay sahiplerinin e-genel kurula katılabilmeleri ve oy kullanabilmeleri için şirketlerin ana sözleşmelerinde zorunlu değişiklik yapılmasını öngören ilk kanundur⁴¹. Türkiye’de e-genel kurul uygulamasının ilk örneği 19.02.2012 tarihli genel kurul toplantısında, payları borsaya kote olmayan şirket olan Yetkinler Mali Müşavirlik (KPMG Türkiye) tarafından gerçekleştirilmiştir. Yönetmeliğin yürürlüğe girmesi ile payları borsaya kote olan şirketlerin genel kuruluna elektronik ortamda katılım imkânının sağlanmasının zorunlu olduğundan, bu uygulamayı zorunlu olarak ilk gerçekleştiren şirket Galatasaray Sportif Sınai ve Ticari Yatırımlar A.Ş. olmuştur⁴². Türkiye’de EGKS sisteminin devreye girmesiyle pay sahiplerinin genel kurula katılım sayısı artış göstermiştir. EGKS ile yaşanan bu artışta, yabancı uyruklu pay sahiplerinin oranı oldukça yüksektir⁴³.

Dünyadaki e-genel kurul sistemlerine bakıldığında ise kimi sistemlerin fiziki katılım zorunluluğunu devam ettirdiği, kimi sistemlerin ise her iki uygulamaya birden izin verdiği görülmektedir⁴⁴. COVID-19 salgını hayatın her alanını olduğu gibi şirket genel kurul toplantılarını da etkilemiştir. COVID-19 döneminde İtalya, Lüksemburg, Norveç, Almanya gibi Avrupa ülkeleri, mevzuatında sanal genel kurul toplantılarını düzenlemişlerdir⁴⁵.

Diğer taraftan Amerika Birleşik Devletleri (ABD) eyaletlerinde yalnızca fiziki genel kurula izin veren eyaletler ve elektronik katılımlı genel kurul sistemini benimseyen eyaletler olduğu gibi sanal genel kurul sistemini kabul etmiş eyaletler de bulunmaktadır. ABD’de COVID-19 öncesi sadece fiziki ortamda genel kurul yapılmasını öngören eyalet sayısı altıyken, sanal genel kurula izin veren eyalet sayısı otuzdu⁴⁶. 2021’de ise salgın hastalığın etkisiyle, sanal genel kurula izin veren eyalet sayısı otuz sekiz olmuştur⁴⁷.

---

⁴¹ ARARAT Melsa ve EROĞLU Muzaffer, “**Istanbul Stock Exchange Moves First on Mandatory Electronic Voting at General Meetings of Shareholders**” (Ekim 2, 2012). Erişmek için bkz. SSRN: <https://ssrn.com/abstract=2172964> . (E.T. 02.08.2022)

⁴² ARARAT ve EROĞLU, s. 2; KESER BERBER ve YAYLA, s. 15; TURGUT, s. 4; ÖZDAL, s. 27.

⁴³ ERGİNCAN ve BÜLBÜL, s. 52-54; KARAYEL ve KOÇAK, s. 107-108.

⁴⁴ KESER BERBER ve YAYLA, s. 23; ÖZDİLEK, s. 20-25.

⁴⁵ Düzenlemeler hakkında detaylı bilgi için bkz. ZETZSCHE Dirk A, ANKER-SØRENSEN Linn, CONSÍGLIO Roberta ve YEBOAH-SMİTH Miko, “The COVID-19-Crisis and Company Law - Towards Virtual Shareholder Meetings.” **University of Luxembourg Faculty of Law, Economics & Finance WPS**, 2020-007, s. 16-21.

⁴⁶ NİLİ Yaron, ve SHANER Megan Wischmeier, "Virtual Annual Meetings: A Path toward Shareholder Democracy and Stakeholder Engagement." **Boston College Law Review**, Y. 2022, C. 63, S. 1, s. 155-156.

⁴⁷ NİLİ ve SHANER, s. 163.

E. E-GENEL KURUL MEVZUATI

E-genel kurul TTK'nın 1527. maddesinin 5. fıkrasında düzenlenmiştir. TTK'ya göre, anonim şirketlerde genel kurullara elektronik ortamda katılma, öneride bulunma, görüş açıklama ve oy verme, fizikî katılmanın ve oy vermenin bütün hukuki sonuçlarını doğuracaktır. Fıkroda, doğrudan e-genel kurul değil, elektronik ortamda yapılacak olan genel kurula katılmanın, öneride bulunmanın, görüş açıklamanın ve oy vermenin, bu işlemler fiziki katılma nasıl sonuç doğuruyorsa, e-genel kurulda da aynı hukuki sonucu doğuracağı ifade edilmektedir.

E-genel kurula ilişkin bir diğer kanuni düzenleme ise 6362 sayılı SerPK'nın 30. maddesinin 5. fıkrasında bulunmaktadır. Fıkroda payları kayden izlenen anonim şirketlerin e-genel kurullarının, MKK tarafından oluşturulan sistem üzerinden yapılacağı belirtilmiştir⁴⁸.

E-genel kurul hakkındaki diğer yasal düzenlemeler ise şu şekilde sıralanabilir: Anonim Şirketlerde Elektronik Ortamda Yapılacak Genel Kurullara İlişkin Yönetmelik (EGK Yönetmeliği)⁴⁹, Anonim Şirketlerin Genel Kurul Toplantılarının Usul ve Esasları ile Bu Toplantılarda Bulunacak Gümrük ve Ticaret Bakanlığı Temsilcileri Hakkında Yönetmelik (BTY)⁵⁰ ve Anonim Ortaklıkların Genel Kurullarında Uygulanacak Elektronik Genel Kurul Sistemi Hakkında Tebliğ (EGK Tebliği)⁵¹. BTY'nin 6. maddesinin 1. fıkrasında, e-genel kurul toplantısının yapılmasının ve karar alınmasının EGK Yönetmeliğine tabi olduğu ancak bu yönetmelikte hüküm bulunmaması halinde BTY'nin kıyasen uygulanacağı ifade edilmiştir.

Bu başlık altında değinmek istediğimiz bir başka husus ise COVID-19 salgının had safhada olduğu 20.03.2020 tarihinde, Ticaret Bakanlığı İç Ticaret Genel Müdürlüğü'nün yayınladığı tavsiye metnidir⁵². Bu tavsiye metnine göre ana sözleşmelerinde e-genel kurul gerçekleştirmesine imkân bulunmayan şirketler için, COVID 19 salgın hastalığı döneminde e-genel kurul ve e-yönetim kurulu toplantılarını gerçekleştirmelerine yönelik tedbir alındığı açıklanmıştır⁵³. Ticaret

---

⁴⁸ SerPK'ya tabi anonim şirketlerin payları esas olarak kayden izlenmektedir. Bu husus SerPK'nın 13. maddesinin 1. fıkrasının 1. cümlesinde şu şekilde düzenlenmiştir:

"Sermaye piyasası araçlarının senede bağlanmaksızın elektronik ortamda kayden ihracı esastır..."

⁴⁹ RG. T. 28.08.2012, S. 28395.

⁵⁰ Bkz 9. dn.

⁵¹ Bkz 37. dn.

⁵² Açıklamanın tam metni için bkz. <https://iticaret.ticaret.gov.tr/haberler/sirketlerin-genel-kurul-toplantilarina-iliskin-aciklama> E.T. 17.04.2022.

⁵³ *"...Bu çerçevede şirket sözleşmelerinde veya esas sözleşmelerinde kurul toplantılarının elektronik ortamda gerçekleştirilmesine imkan tanıyan hüküm bulunmayan şirketlerin, bu dönemde gerçekleştirmeyi planladıkları toplantıları "Elektronik Genel Kurul Toplantı Sistemi" ve "Elektronik Yönetim Kurulu Sistemi" üzerinden gerçekleştirilebilmelerine yönelik tedbir alınmıştır..."*

Bakanlığı'nın açıklamasının haklı olarak, TTK'nın 1527.maddesinin 5.fikrasına aykırı olduğu ve bu açıklamaya istinaden esas sözleşmesinde hüküm bulunmayan şirketlerin e-genel kurul yapamayacakları ifade edilmiştir⁵⁴.

F. E-GENEL KURUL TÜRLERİ

1. Elektronik Katılımlı Genel Kurul

E-genel kurul türleri doktrinde ikili ayırım yapılarak incelenmektedir. Bunlardan ilki elektronik katılımlı genel kurul, ikincisi ise sanal genel kuruldur⁵⁵. Elektronik katılımlı genel kurul, fiziken genel kurulun yapıldığı ancak dileyen pay sahiplerine, genel kurula elektronik ortamda katılma imkânının sunulduğu, e-genel kurul türüdür.⁵⁶ Dikkat edileceği üzere elektronik katılımlı genel kurulda, fiziken yine genel kurul toplantısı tertip edilmektedir. Sadece dileyen pay sahipleri, pay sahipliğinden doğan haklarını e-genel kurulda da kullanabilecektir. Türk hukukunda düzenlenen e-genel kurul türünün, elektronik katılımlı genel kurul olduğu dile getirilmektedir⁵⁷. Gerçekten de TTK, SerPK, ilgili yönetmelik ve tebliğler bir bütün olarak dikkate alındığında, fiziki ortamda toplantının yapılmaya devam edeceği açıkça görülmektedir⁵⁸. Ancak genel kurul bakımından durum bu olmakla birlikte TTK'nın 1527. maddesinin 1. fıkrasından yönetim kurulu ve müdürler kurulunun tamamen elektronik ortamda yapılabileceği düzenlenmiştir⁵⁹.

---

⁵⁴ ÜNAL, Mücahit, “Koronavirüs(COVID 19) Salgını Nedeniyle Alınan Önlemlerin Anonim ve Limited Şirketlerde Yönetim Kurulu, Müdürler Kurulu ve Genel Kurul Toplantılarına Etkisi”, **COVID-19 Salgının Hukuki Boyutu**, Ed. Muhammed Özkes, İstanbul: On İki Levha, 2021, s. 946.

⁵⁵ C. EYÜBOĞLU, s. 35-37; ÖZDAL, s. 14; ÖZER, s. 42-43.

⁵⁶ Doktrinde Kayıhan elektronik katılımlı genel kurul yerine online katılımlı genel kurul ifadesini kullanmaktadır. KAYIHAN, Genel Kurul ve İnternet, s. 94; C. EYÜBOĞLU, s. 36; ÖZDAL, s. 14-15.

⁵⁷ AZARKAN, s. 39; C. EYÜBOĞLU, s. 54; ÖZDAL, s. 18-19; ÖZER, s. 635.

⁵⁸ KESER BERBER, Leyla, “Dijital Şirkete Geçmek İçin Sekiz Yasal Gereğe”, **Regesta**, Y. 2011 S.1, s. 63

⁵⁹ “Madde 1527- (1) Şirket sözleşmesinde veya esas sözleşmede düzenlenmiş olması şartıyla, sermaye şirketlerinde yönetim kurulu ve müdürler kurulu tamamen elektronik ortamda yapılabileceği gibi, bazı üyelerin fiziken mevcut oldukları bir toplantıya bir kısım üyelerin elektronik ortamda katılması yoluyla da icra edilebilir. Bu hâllerde Kanunda veya şirket sözleşmesinde ve esas sözleşmede öngörülen toplantı ile karar nisaplarına ilişkin hükümler aynen uygulanır.” Yönetim ve müdürler kurulunda elektronik ortamda oy kullanılabilmek için aranan şartlar da aynı maddenin 3.fikrasında düzenlenmiştir:

“(3) Birinci ve ikinci fıkrada öngörülen hâllerde, elektronik ortamda oy kullanabilmek için, şirketin bu amaca özgülenmiş bir internet sitesine sahip olması, ortağın bu yolda istemde bulunması, elektronik ortam araçlarının etkin katılmaya elverişliliğinin bir teknik raporla ispatlanıp bu raporun tescil ve ilan edilmesi ve oy kullananların kimliklerinin saklanması şarttır.”

2. Sanal Genel Kurul

Diğer bir e-genel kurul türü ise sanal genel kuruldur. Sanal genel kurul, şirketin genel kurul toplantısı için fiziken bir toplantı yapılmayıp yalnızca elektronik ortamda genel kurul toplantısının yapılmasıdır⁶⁰. Elektronik katılımlı genel kuruldan farklı olarak sanal genel kurulda, fiziki ortamda toplantı yapılmamaktadır. Toplantıdan önce incelemeye açılması gereken belgeler elektronik ortamda incelemeye hazır hale getirilir. Toplantının yönetimi, pay sahiplerinin soru sorma, görüş açıklama, oy verme vb. gibi işlemleri elektronik ortamda gerçekleştirilir⁶¹. İlk sanal genel kurul toplantısı Amerika Birleşik Devletleri'nin *Delawera* eyaletinde 2001 yılında *Inforte* şirketi tarafından gerçekleştirilmiştir⁶².

Sanal genel kurulun avantajları ve dezavantajları, yukarıda e-genel kurulun avantajları ve dezavantajları başlıklarında bahsedilenlerle benzerlik göstermektedir⁶³. Zira sanal genel kurulun kabul edilmesiyle fiziki olarak toplantı olmayacağı için özellikle şehir dışından toplantıya gelecek olan pay sahiplerinin ulaşım, konaklama gibi masrafları ortadan kalkacak, toplantıya katılım artacaktır⁶⁴. Ayrıca yabancı yatırımcının şirketlere ortak olarak, sermayesini ülkeye getirmesi avantajı da sürecektir. Diğer taraftan sanal genel kurulun dezavantajı olarak toplantıların gizliliğinin ve güvenliğinin sağlanamama endişesi dile getirilebilir. Ancak yukarıda da ifade ettiğimiz üzere bu endişe, toplantının gerçekleştirileceği sistemin yeterli teknik sistemlerle kurulması ve desteklenmesiyle en aza indirilebilecektir. Diğer taraftan sanal genel kurulda pay sahiplerinin toplantıya interaktif bir şekilde katılmalarının fiziki toplantıya nazaran daha az olacağı endişesi dile getirilmektedir⁶⁵. Ek olarak sanal genel

---

⁶⁰ KAYIHAN, Genel Kurul ve İnternet, s. 102; ÖZDAL, s. 16-18; YAYLA, Yeni TTK..., s. 26-27. Doktrinde Keser Berber ve Yayla adı geçen makalesinde, sanal genel kurulu ikiye ayırarak incelemiştir. Buna göre sanal genel kurulun ilki fiziki toplantının yapıldığı ancak aynı zamanda elektronik ortamda da pay sahibine katılım imkânı sunulduğu türdür. İkinci tür ise herhangi bir fiziki toplanma olmaksızın, sadece sanal ortamda genel kurul toplantısının yapılmasıdır. Esasen bizim sanal genel kuruldan kastımız, yazarların ifade ettiği ikinci tür sanal genel kuruldur. Bkz. KESER BERBER ve YAYLA, s. 24. Sanal genel kurulu yazarların kabul ettiğine benzer şekilde ele alan bir çalışma için de bkz. KAYIHAN, Şaban, "Anonim Şirketlerde Elektronik Kurullar", **Uluslararası Bilişim ve Teknoloji Hukuku Sempozyumu Tebliğler Kitabı**, Eds. Şerafettin EKİCİ, Ekrem Solak, Muhammed Emre AVŞAR, Ankara, Adalet, 2021, s. 64.

⁶¹ ARI, s. 192; BİLGE, s. 225; ÖZDAL, s. 17.

⁶² KOEVSKÍ, GAVRÍLOVÍK ve SPASEVSKÍ Darko, "Twenty Years after the First Virtual-Only Annual Shareholders' Meeting: Can the Virtual-Only Meeting Be a Solution during the Time of COVID-19?." **Iustinianus Primus Law Review**, Y. 2022, C. 11, S. 2, s. 1; NİLİ ve SHANER, s. 155.

⁶³ Bkz s. 9-11.

⁶⁴ FAIRFAX, Lisa M, "Virtual Shareholder Meetings Reconsidered," **Seton Hall Law Review**, Y. 2010, C. 40, S. 4, s. 1389-1390.

⁶⁵ Sanal genel kurulun dezavantajları hakkında detaylı açıklama için bkz. AZARKAN, s. 40-43; FAIRFAX, s. 1391-1395.

kurulun getirilmesi ile farklı tartışmalar ortaya çıkabilir. Örneğin pay sahiplerinin vazgeçilemez haklarından olan genel kurula katılma hakkını gerçekleştirmek amacıyla sanal genel kurulu tercih etmiş olan şirketin, pay sahiplerine internet erişimi, bilgisayar ya da tablet sağlama zorunluluğu bulunabilir mi? Diğer taraftan sanal genel kurulun benimseyen şirket, teknolojiden anlamayan ortakları bakımından eşit işlem ilkesine aykırı davranmış olur mu?⁶⁶ Benzer sorular sanal genel kurul sistemini benimseyen şirketler için tartışılacaktır.

Sanal genel kurulun uygulanmasının Türk Hukukunda mümkün olup olmadığı noktasında doktrinde görüş ayrılıkları bulunmaktadır. Kimi yazarlara göre sanal genel kurul uygulanabileceken⁶⁷, kimi yazarlara göre ise sanal genel kurula cevaz verilmemektedir⁶⁸. Doktrinde sanal genel kurulların yapılmasının gerekli olduğu, fiziki olarak toplantının yapılmasının artık efektif olmadığı dile getirilmektedir⁶⁹. Kanaatimizce de sanal genel kurula TTK'da cevaz verilerek, teknolojiden tam olarak yararlanmak yerinde olacaktır. Böylelikle dileyen şirketler genel kurul toplantılarını sanal genel kurul şeklinde gerçekleştirecek, dileyen şirketler de mevcut e-genel kurul sistemini devam ettirebileceklerdir.

Doktrinde TTK'daki düzenlemeler çerçevesinde bütün hak sahiplerinin e-genel kurula katılması ile fiziki olarak toplanılmaması durumunda, diğer bir deyişle sanal genel kurulda, oybirliği ile alınmış olsa bile, alınan kararların yoklukla malul olacağı dile getirilmektedir. Bu görüşe gerekçe olarak, TTK m.1527/2 ve 1527/5'te toplantıya elektronik ortamda katılımdan söz edildiği, asıl olanın fiziki toplantı olduğu öne sürülmektedir⁷⁰.

III. E-GENEL KURUL TOPLANTILARI⁷¹

A. GENEL OLARAK

---

⁶⁶ Azarkan sanal genel kurulun kabul edilmesiyle teknolojiden ve hatta internetten anlamayan pay sahiplerinin vazgeçilmez haklarının sınırlanacağı, eşit işlem ilkesine aykırılık oluşacağı görüşündedir. Diğer taraftan sanal genel kurulun yapılması amacıyla şirket ana sözleşmesine konulacak bir hükmün, butlan yaptırımı ile karşılaşacağını ifade etmektedir. AZARKAN, s. 42-43.

⁶⁷ ARI, s. 196; KESER BERBER, s. 63.

⁶⁸ AZARKAN, s. 39; BİLGE, 225; C. EYÜBOĞLU, s. 54; KAYIHAN, Elektronik Kurullar, s. 64; ÖZDAL, s. 21; ÖZER, s. 635; S. EYÜBOĞLU, s. 22; YAYLA, Genel Kurul, 42

⁶⁹ ARI, s. 196; KAYIHAN, Elektronik Kurullar, s. 64.

⁷⁰ BAHTİYAR, s. 158; ÖZDİLEK, s. 67.

⁷¹ E-genel kurul toplantılarının ayrıntılı işleyişi için bkz. C. EYÜBOĞLU, s. 85-135; ÖZDİLEK, s. 37-53; TURGUT, s. 121- 159. EGKS'nin sitesinde bulunan ayrıntılı kılavuzlar için bkz. <https://egk.mkk.com.tr/egkweb/assets/home/content/EGK-SIRKET-ISLEMLERI.pdf>, <https://egk.mkk.com.tr/egkweb/assets/home/content/EGK-PAY-SAHİPLERI.pdf> . E.T. 13.05.2022.

E-genel kurul toplantılarının nasıl yapılacağı, izlenecek olan prosedürler, sistemde aranacak teknik yeterlilikler, sisteme kayıt, oy kullanma, görüş bildirme, tutanağa şerh düşme, temsilci atama, oy kaydetme gibi birçok husus EGK Yönetmeliğinde ve E-Genel Kurul Tebliğinde detaylı olarak düzenlenmiştir.

Detaylara geçmeden evvel e-genel kurul yapmak isteyen veya zorunda olan şirketlerin ana sözleşmesine eklemesi bir hükümden bahsetmek yerinde olacaktır. TTK m. 1527/5 hükmüne göre çıkarılacak olan yönetmelikte, şirket ana sözleşmesine eklenmesi gereken bir hükmün bulunacağını ve anonim şirketlerin bu hükmü değiştirmeden doğrudan ana sözleşmelerine eklemeleri gerektiği düzenlenmiştir⁷².

Yönetmelik şirket ana sözleşmesine aynen aktarılması gereken maddeyi⁷³ verdikten sonra bu maddeyi ana sözleşmesine alan şirketlerin, yapacakları her genel kurul toplantısında hak sahiplerinin ve temsilcilerinin genel kurula elektronik ortamda katılarak oy verebilmelerini sağlamak zorunda olduğu düzenlenmiştir (EGK Yön. m. 5/2). Hak sahiplerinden kastedilen ise TTK uyarınca anonim şirket genel kurul toplantısına elektronik ortamda katılma hakkına sahip gerçek veya tüzel kişidir (EGK Yön. m. 4/1-e). E- genel kurula katılma hakkına sahip gerçek ve tüzel kişiler; pay sahibi, pay sahibinin katılamaması/katılmaması durumunda temsilci ve pay üzerinde intifa hakkı tanınmış ve aksi kararlaştırılmamışsa intifa hakkı sahibi olarak sıralanabilir⁷⁴.

B. E-GENEL KURUL TOPLANTILARINA İLİŞKİN DÜZENLEMELERE SAHİP OLMASI ZORUNLU ŞİRKETLER

Hangi şirketler için e-genel kurul sisteminin kurulmasının zorunlu olduğunu ve bu şirketlerin nereden hizmet alacaklarını belirtmemiz yerinde olacaktır. TTK'nın

---

⁷² C. EYÜBOĞLU, s. 53; KAYIHAN, Elektronik Kurullar, s. 61; YAYLA, 6102 Sayılı..., s. 124-125.

⁷³ (1) Kanunun 1527 nci maddesi uyarınca EGKS'yi uygulayacak şirketlerin esas sözleşmesinde, aşağıda belirtilen hükmün genel kurul toplantılarının düzenlendiği maddelerden biri içerisinde yer alması zorunludur:

“Genel kurul toplantısına elektronik ortamda katılım

Şirketin genel kurul toplantılarına katılma hakkı bulunan hak sahipleri bu toplantılara, Türk Ticaret Kanunu'nun 1527 nci maddesi uyarınca elektronik ortamda da katılabilir. Şirket, Anonim Şirketlerde Elektronik Ortamda Yapılacak Genel Kurullara İlişkin Yönetmelik hükümleri uyarınca hak sahiplerinin genel kurul toplantılarına elektronik ortamda katılmalarına, görüş açıklamalarına, öneride bulunmalarına ve oy kullanmalarına imkan tanıyacak elektronik genel kurul sistemini kurabileceği gibi bu amaç için oluşturulmuş sistemlerden de hizmet satın alabilir. Yapılacak tüm genel kurul toplantılarında esas sözleşmenin bu hükmü uyarınca, kurulmuş olan sistem üzerinden hak sahiplerinin ve temsilcilerinin, anılan Yönetmelik hükümlerinde belirtilen haklarını kullanabilmesi sağlanır.”

⁷⁴ C. EYÜBOĞLU, s. 101-113; ÖZDAL, 83-86; TURGUT, s. 69-83; YAYLA, 6102 Sayılı..., s. 161.

1527. maddesinin 5. fıkrasında, e-genel kurulun işleyişini detaylandıran yönetmeliğin çıkarılacağı düzenlenmiştir. Bu yönetmeliğin diğer bir deyişle EGK Yönetmeliği'nin yürürlüğe girmesi ile payları borsaya kote edilmiş şirketler için e-genel kurul sisteminin uygulanması zorunlu kılınmıştır. Payları borsaya kote olmayan şirketlere ise e-genel kurul sistemi kullanma zorunluluğu yoktur⁷⁵. Bu noktada borsaya kote olan ve borsaya kote olmayan şirket ayrımını açıklamamız gerekecektir. Borsaya kote şirketler EGK Yönetmeliği'nin 4. maddesinin 1. fıkrasının b bendinde, İstanbul Menkul Kıymetler Borsası düzenlemeleri uyarınca borsaya kote olan anonim şirket, olarak tanımlanmıştır. Kotasyon ise bir şirkete ait menkul kıymetlerin borsa listesine alınmasıdır. Menkul kıymetlerin borsa listesine alınması ile şirket, borsa tarafından aranan şartları yerine getirmiş olur ve borsaya kote şirket olarak adlandırılır⁷⁶.

Öte yandan SerPK'nın 30. maddesinin 5. fıkrasında ise payları kayden izlenen⁷⁷ anonim şirketler genel kurullarına elektronik ortamda katılımın, MKK tarafından sağlanan elektronik ortam üzerinden gerçekleştirileceği düzenlenmiştir⁷⁸. Diğer bir deyişle payları kayden izlenen şirketler e-genel kurullarını kendi sistemlerinde değil, MKK tarafından kurulan sistem üzerinde gerçekleştirmeleri zorunludur. Payları borsada işlem gören şirketler için kaydıleştirme esastır (SerPK m. 13/1). Payları kayden izlenmeyen şirketler ise kendi e-genel kurul sistemlerini kurabilecekleri gibi farklı hizmet sağlayıcılardan da yararlanabileceklerdir. Pek tabi ki bu şirketler de arzu ettikleri takdirde MKK tarafından kurulan sistem üzerinde e-genel kurullarını gerçekleştirebileceklerdir⁷⁹. Burada ilk olarak SerPK ve TTK'ya tabi olan şirketleri belirlemek yerinde olacaktır. SerPK'nın 2. maddesi gereğince halka açık anonim şirketler⁸⁰ öncelikle SerPK ve ilgili mevzuata, boşluk bulunan hallerde ise TTK hükümlerine tabidir. Halka açık olmayan ve halka açık sayılmayan şirketler⁸¹ ise doğrudan TTK hükümlerine tabi olacaktır⁸². Halka açık anonim şirketler, öncelikle SerPK'ya tabi oldukları için, bu şirketlerde pay

⁷⁵ KAYIHAN, Elektronik Kurullar, s. 62,64; ÖZER, s. 637; TURGUT, s. 16-17.

⁷⁶ MEMİŞ Tekin ve TURAN Gökçen, **Sermaye Piyasası Hukuku**, 5. Basım, Seçkin, Ankara, 2020, s. 97; S. EYÜBOĞLU, s. 4.

⁷⁷ Payları kayden izlenen şirketler ile payları borsaya kote şirketler terimlerinin kullanılmasyla ortaya çıkabilecek sorunlar hakkında bkz. YAYLA, 6102 Sayılı..., s.126.

⁷⁸ Aynı husus EGK Yönetmeliğinin 5.maddesinin 3.fıkrasında da düzenlenmiştir:

“(3) Payları MKK tarafından kayden izlenen borsaya kote şirketlerin yapacakları genel kurul toplantılarına elektronik ortamda katılma, temsilci tayin etme, öneride bulunma, görüş açıklama ve oy verme işlemleri MKK tarafından sağlanan EGKS üzerinden yapılır.”

⁷⁹ ERGİNCAN ve BÜLBÜL, s. 45; ÖZDAL, s. 68; S. EYÜBOĞLU, s. 22.

⁸⁰ Halka açık anonim şirketler ise SerPK'nın 3. maddesinin 1. fıkrasının e bendinde; kitle fonlaması platformları aracılığıyla para toplayanlar hariç olmak üzere, payları halka arz edilmiş olan veya halka arz edilmiş sayılan anonim şirketler olarak tanımlanmıştır.

⁸¹ Halka açık sayılan şirketler SerPK'nın 16. maddesinin 1. fıkrasında şu şekilde düzenlenmiştir: Madde 16 – (1) Payları borsada işlem gören ortaklıklar ile kitle fonlaması suretiyle halktan para toplayan ortaklıklar hariç olmak üzere pay sahibi sayısı beş yüzü aşan anonim ortaklıkların payları halka arz olunmuş sayılır. Bu ortaklıklar halka açık ortaklık hükümlerine de tabi olurlar.

⁸² BAHTİYAR, s. 119; KAYIHAN, s. 174-175.

senetlerinin kayden ihracı esastır (SerPK m. 13/1). Diğer bir deyişle payları borsaya kote edilmiş halka açık anonim şirketler, MKK tarafından sağlanan EGKS'yi kullanmak zorundadır.

C. ELEKTRONİK GENEL KURUL SİSTEMİ

1. Genel Olarak

Elektronik Genel Kurul Sistemi (EGKS), şirketlerin genel kurullarına elektronik ortamda katılmak amacıyla oluşturulmuş bilişim sistemini ifade etmektedir. Bu bilişim sistemi payları MKK tarafından kayden izlenen borsaya kote şirketler için MKK tarafından oluşturulacaktır. Payları borsaya kote olmayan şirketler ise kendi sistemini kurabilecekleri gibi destek hizmeti de alabilirler (EGK Yön. 4/1-c)⁸³. E-genel kurulda şirketlerin dinamikleri, önemli bilgileri, ticari sırları gibi oldukça değerli bilgi ve belgeler bilişim ortamında hak sahiplerine sunulacak ve tartışılacaktır. Şirketler için hayati öneme sahip bu bilgi ve belgelerin güvenliği için ise kurulacak olan EGKS sisteminde asgari yeterlilik şartları aranmıştır. Bu şartlar kısaca EGK Yönetmeliğinde belirtilen tüm işlemlerin yapılabilmesini sağlayan tasarım ve kapasiteye, yedekleme ve felaketten kurtarma planlarına, yetkisiz erişimlere ve saldırılara karşı gerekli ağ ve sistem güvenliğine sahip olma olarak sıralanabilir. Ayrıca EGKS toplantı yerinden elektronik ortamda ses ve görüntü aktarımını sağlayacak, mesajlaşma gerçekleştirecek, birden çok güvenli elektronik imzanın seri ve paralel olarak atılabilmesini destekleyecek, sisteme erişim taleplerine mümkün olan en kısa sürede cevap iletebilecek, genel kurul öncesi hak sahipleri tarafından elektronik genel kurul sistemine yapılacak kayıtların gizliliğini sağlayacak, toplantı başkanı ve bakanlık temsilcisi tarafından EGK Yönetmeliği hükümlerinde belirtilen güvenli elektronik imzayla imzalanacak işlemleri destekleyecek alt yapıya sahip olacaktır (EGK Teb. m.9). Ayrıca EGKS'den kaynaklanan sebeplerle hak sahiplerinin uğrayacağı zararlardan gerek destek hizmeti alan, yani e-genel kurulu yapan şirket, gerekse de destek hizmeti veren şirket, genel hükümlere göre sorumlu olacaktır (EGK Yön. m. 13/1). Doktrinde EGKS sistemine katı katıya bağlılık yerine, çeşitli sosyal medya araçları ile (*Zoom, Google Meet, WhatsApp vb. gibi*) e-genel kurul yapılmasına kanuni olarak cevaz verilmesi gerektiği dile getirilmektedir⁸⁴. Bu görüşe katılmaktayız. Zira gelişen teknoloji ve COVID-19 salgını sırasında yaşadığımız tecrübelerle, online toplantılara aşinalık kazanmış bulunuyoruz. Hal böyleyken bir sisteme sıkı sıkıya bağlı kalmayla, teknolojiden tam olarak yararlanılamayacaktır. Ancak bu tarz sosyal medya araçlarını e-genel kurul toplantılarında kullanmadan önce detaylı bir incelemeye tabi tutulması

---

⁸³ E-Genel Kurul Tebliğinin 8.maddesinde EGKS'nin tescil ve ilanının nasıl olacağı, sistemin yeterliliğini görmek için hazırlanan teknik raporda bulunması gereken niteliklerin neler olduğu düzenlenmiştir.

⁸⁴ KAYIHAN, Elektronik Kurullar, s. 64.

gerekmektedir. Çünkü teknolojiden yararlanmak isterken, teknik yeterliliklerden taviz vermemek ve EGKS’de sağlanan imkânların gerisine düşmemek gerekir.

Tüm bu ön bilgileri verdikten sonra genel kurul toplantılarının yapılmasını, EGK Yönetmeliğindeki sistematığı takip ederek, genel kurul öncesi işlemler, genel kurul anındaki işlemler ve genel kurul sonrası işlemler olarak detaylandıracağız.

2. E-Genel Kurul Öncesi İşlemler

Elektronik ortamda genel kurul yapacak olan şirket, ilk olarak TTK gereğince yapılması gereken genel kurul çağrısını usulüne uygun olarak yapacaktır. Bu çağrı ayrıca EGKS sistemi üzerinden de yapılacak olup esasen e-genel kurulda yapılacak olan çağrı ile fiziki genel kurulu toplamak için yapılan çağrı arasında bir fark yoktur⁸⁵. Çağrı ile şirket EGKS’de, genel kurul öncesi hak sahiplerinin incelemesine sunduğu belge ve bilgileri ve toplantı gündemine ilişkin belgeleri güvenli elektronik imzalı biçimde Kanun’da öngörülen sürelerle riayet ederek hak sahiplerinin bilgisine sunmak zorundadır (EGK Yön. m. 6).

3. E-Genel Kurula Katılım

E-genel kurula katılmak isteyen hak sahipleri, EGKS üzerinden bildirimde bulunacak, bildirim içerisine e-genel kurula şahsen veya temsilcisi aracılığıyla katılacağını da ekleyecektir. Temsilcinin e-genel kurula katılacağı durumda, temsilciye ait kimlik bilgilerinin EGKS’ye kaydedilmesi zorunludur. Şayet temsilci genel kurula fiziken katılacaksa da yetkilendirmesi yine EGKS’ye kimlik bilgilerinin kaydedilmesi suretiyle olacaktır (EGK Yön. m. 7/1,2). Dikkat edileceği üzere, temsilci aracılığıyla fiziki olarak genel kurula katılma olanağını kullanacak olan hak sahiplerine, EGKS sistemi üzerinden temsilci atama imkânı verilmiştir. Hak sahibi temsilci tayin ederken temsilcisini genel olarak yetkilendirebileceği gibi her bir gündem maddesine ilişkin ayrı ayrı da yetkilendirebilecektir (EGK Yön. m. 7/1,2). Öte yandan hak sahibinin tüzel kişi olduğu durumlarda tüzel kişi adına yapılacak olan bildirimleri, tüzel kişinin temsilcileri, şirket namına kendi adlarına üretilen elektronik imza kullanarak yapmaları gerekmektedir. Ayrıca hak sahipleri tarafından yapılması gereken bildirimler, talimatlara uygun olarak payların tevdi edildiği kuruluşlar tarafından da yapılabilecektir (EGK Yön. m. 7/3,4).

Hak sahipleri bildirimlerini, genel kurul tarihinden iki gün öncesine kadar; payları MKK tarafından kayden izlenen borsaya kote şirketler tarafından ise bir gün öncesine kadar yapmalıdır. E-genel kurul yapacak olan şirket, genel kurula katılma taleplerini en geç iki iş günü içinde kontrol ederek EGKS üzerinden kabul

---

⁸⁵ ÖZDAL, s. 105; ÖZER, s. 649; TURGUT, s. 124-125.

veya reddedecektir. Şayet talepler iki iş günü içerisinde reddedilmemişse, kabul edilmiş sayılacaktır. Ancak bu durum, payları MKK tarafından kayden izlenen borsaya kote şirketler bakımından geçerli değildir (EGK Teb. m. 4/1,2).

Öte yandan e-genel kurula katılma bildiriminde bulunan hak sahibi, bu bildirimini EGKS üzerinden genel kurul tarihinden bir gün öncesine kadar geri alabilecektir. Ancak e-genel kurula katılma bildirimini geri almayan hak sahibi veya temsilcisi, artık fiziki genel kurul toplantısına katılamayacaktır (EGK Yön. m. 7/5).

Kanaatimizce bu yönetmelik hükmü normlar hiyerarşisine aykırıdır⁸⁶. Zira TTK ile hak sahiplerine verilen fiziki genel kurula katılma hakkı, yönetmelik hükmü ile sınırlandırılmayacaktır. Bu şekilde bir sınırlandırma getirmek isteyen kanun koyucunun, TTK'da özel bir hüküm ihdas etmesi gerekmektedir. Kanaatimizce yönetmelik hükmünün TTK'ya aykırılığı bir yana, esasen doğru ve elzem bir hüküm olmadığı da söylenebilir⁸⁷. Çünkü genel kurula katılma hakkı, vazgeçilemez haklardandır⁸⁸. Buna ek olarak hak sahibi veya temsilcisinin, genel kurula fiziken katılması elektronik ortamda katılmasından, en azından günümüzde, daha faydalı olacaktır. Örneğin şu anki sistemde elektronik ortamda sadece yazı ile görüş bildirilmekte ve bu görüş de altı yüz karakter ile sınırlandırılmaktadır. Fiziki olarak genel kurula katılan hak sahibi ise kendisini konuşarak ifade edebilecek, altı yüz karakterlik sınırlamaya tabi olmayacak ve anlaşılmadığı durumlarda kendisini tekrar açıklayabilecektir. Diğer taraftan hak sahibi veya temsilcisi ilk başta e-genel kurula katılmak istemiş olup, uygun şartların yerine gelmesiyle fiziki genel kurul toplantısına katılmak durumunda kalabilir. Hak sahibini, sırf bir gün öncesinden bildirimini geri almadı diyerek, fiziki genel kurul toplantısına almamak kanaatimizce uygun ve hakkaniyetli olmayacaktır. Yönetmelikteki bu hükmün var oluş amacı sistemsel karışıklığa mahal vermemek olabilir. Ancak gelişen teknoloji ve bilişim toplumunda bu ihtimallerin önüne rahatlıkla geçilebilecektir. Örneğin EGKS'nin yazılımına, genel kurulun başlama anına kadar katılma talebinin geri alınabilme seçeneği getirilebilecek ve bu durum sistem tarafından doğrudan toplantı başkanlığının önüne mesaj olarak düşürülebilecektir. Görüşümüz çerçevesinde pay sahibinin fiziken ve temsilcinin de elektronik olarak katıldığı genel kurul toplantılarında, temsilci ve asilin oylarının farklı olması halinde nasıl bir sonuca varılacağı ihtimali düşünülebilir. İlk olarak bu ihtimal, EGKS yazılımına getirilecek bir özellik ile bertaraf edilebilecektir. Örneğin e-genel kurula katılma bildiriminde bulunmuş ve daha sonra bildirimini geri almadan fiziki genel kurul toplantısına katılmış bir pay sahibi olsun. Bu pay sahibinin temsilcisi aracılığıyla fiziki toplantıyla eş zamanlı olarak e-genel kurula katılması halinde EGKS'deki

---

⁸⁶ Aynı yönde bkz. FALCIOĞLU, s. 175-176.

⁸⁷ Hükmün eleştirisi hakkında bkz. ÖZDAL, s. 124-125; Hükmün yerinde olduğu görüşü için bkz. TURGUT, s. 145-147.

⁸⁸ BAHTİYAR, s. 198; PULAŞLI, s. 579; TEKİNALP, s. 321.

temsilci, toplantı başkanlığı tarafından toplantıdan çıkarılabilecektir. Eş zamanlı katılma durumu ise toplantı başkanlığı tarafından hemen fark edilebilecektir. Zira fiziki genel kurul toplantısında hazır bulunanlar listesi hazırlanırken, e-genel kurula güvenli e-imzaları ile katılan hak sahipleri ve temsilcilerinin bulunduğu liste dikkate alınır (EGK Yön. m. 8/2). EGKS'den gelen bu listeyi kontrol eden toplantı başkanlığı rahatlıkla bu ihtimalin önüne geçebilecektir. Aynı paya ilişkin pay sahibinin fiziki, temsilcisinin ise e-genel kurulda veya tam tersi şeklinde, oy kullanması ihtimalinin, gerçekleşmesi zor bir ihtimal olmasına rağmen, gerçekleştiğini varsayalım. Kanaatimizce bu durumda pay sahibi bizzat e-genel kurula katıldığı için temsilci azledilmiş olacaktır. Zira "Vekaleten Oy Kullanılması ve Çağrı Yoluyla Vekalet Toplanması Tebliği (Iı-30.1)"⁸⁹ 10. maddesi uyarınca, toplantı gününe kadar her zaman için temsilciyi azletmek mümkündür. Ancak durumun, şirkete ve temsilciye derhal bildirilmesi zorunludur. Bu doğrultuda pay sahibinin şirkete ve temsilciye kendisinin bizzat genel kurula katılacağını bildirmesi ile temsilci azledilmiş olacak, pay sahibinin kullanmış olduğu oy değerlendirmeye alınacaktır.

E-genel kurula katılım hak sahiplerinin veya temsilcilerinin güvenli elektronik imzaları ile EGKS'ye girmeleri ile gerçekleşecektir. Sisteme girişi genel kurulun ilan edilen başlama saatinden bir saat önceden başlayacak ve başlama saatinden beş dakika öncesine kadar devam edecektir (EGK Teb. m.5). Toplantı başlamadan evvel EGKS üzerinden alınan e-genel kurula katılan hak sahiplerinin veya temsilcilerinin bulunduğu liste, hazır bulunanlar listesinin oluşturulmasında kullanılacaktır (EGK Yön. 8). Ayrıca EGKS, birden fazla şirkette pay sahibi olan bir kişinin aynı gün ve saate denk gelmiş birden çok genel kurul toplantısına sistem üzerinden aynı anda katılımına uygundur⁹⁰.

4. E-Genel Kurulda Oyların Kaydedilmesi

E-genel kurul yapılmadan önce hak sahiplerine gündem maddeleriyle alakalı olarak oylarının kaydedilmesi imkânı da tanınmıştır. Pay sahipleri veya temsilcileri isterlerse toplantı öncesi oylarını kaydedebilecekler, toplantı anında ise kaydedilen oylarını toplantı başkanlığına iletilmeden önce değiştirebileceklerdir. Ancak kaydedilen oyun değerlendirilmeye alınabilmesi için hak sahiplerinin veya temsilcilerinin e-genel kurula katılarak, kayıt beyanında bulunması gerekmektedir⁹¹. Kanaatimizce e-genel kurul öncesi sisteme oy kaydedilmesi önemli ve işlevsel bir imkândır. Bu imkân kullanılarak hak sahipleri önceden tercih yaparak, toplantı anında meşguliyetleri çıkması halinde bile görüş ve kararlarını aktarabilecekleridir. E-genel kurula temsilci aracılığıyla katılmak

---

⁸⁹ RG. T. 24.12.2013, S. 28861.

⁹⁰ TURGUT, s. 107.

⁹¹ ÖZDAL, s. 190-191; TURGUT, s. 48-49.

isteyen pay sahipleri de oy kaydetme imkânı ile temsilcilerinin kendi kararı aksine hareket edebilme ihtimalini önleyebileceklerdir⁹².

5. E-Genel Kurulun İcrası

Hazır bulunanlar listesinin oluşturulmasında kullanılacak olan liste alındıktan sonra genel kurul toplantısı fiziki ve elektronik ortamda aynı anda açılacaktır. Ancak toplantının başlayabilmesi için TTK veya SerPK'da öngörülen ilgili şartların yerine getirildiğinin Bakanlık temsilcisince tespiti zorunlu kılınmıştır. EGKS'deki teknik işlerin yerine getirilmesi bakımından toplantı başkanı, uzman kişiler görevlendirebilecektir (EGK Yön. m. 9).

Genel kurul başladığında elektronik ortamda da eş zamanlı yayın yapılarak e-genel kurul başlatılacaktır. E-genel kurulda hak sahibi veya temsilcisi görüşlerini iletebilecektir. Bu doğrultuda görüşülmekte olan gündem maddesi ile alakalı görüş bildirmek isteyen hak sahibi veya temsilcisi, yazılı olarak EGKS üzerinden görüş bildiriminde bulunabilecektir. Her gündem maddesi ile alakalı olarak yalnızca iki görüş bildirilir. Her görüş altı yüz karakterle sınırlıdır (EGK Teb. m. 6).

EGK Tebliği'nin 6. maddesiyle genel kurula fiziki ortamda katılan hak sahipleri ile elektronik ortamda katılan hak sahipleri arasında eşitsizlik oluşturulmuş, kullanabilecekleri olanaklar arasında dengesizlik kurulmuştur. Bu doğrultuda tek taraflı olarak sadece fiziki ortamdaki ses ve görüntünün, elektronik ortamda toplantıya katılan hak sahibine nakli yeterli değildir. Gelişen teknoloji sayesinde bilişim toplumunda artık daha efektif uygulamalar öngörülmesi ve yapılması elzemdir. Örneğin e-genel kurula katılan hak sahibinin veya temsilcisinin, görüntü ve sesinin eş zamanlı nakli ile görüş bildiriminde bulunabilmesine imkân tanınmalıdır. COVID-19 salgın hastalığıyla beraber çevrimiçi toplantı ve işlemlerde geline aşama göz önüne alınırsa, böyle bir uygulamanın yapılmasının ne kadar kolay olacağı anlaşılacak olup aynı zamanda, paya bağlı hakların etkin bir şekilde kullanılmasına ve e-genel kurul sisteminin getiriliş amaçlarına da hizmet edecektir. Böylelikle pay sahipleri arasında eşit işlem ilkesine uygun olarak, fiziken toplantıya katılan pay sahipleri ile e-genel kurula katılan pay sahipleri arasında olanaklar farkı ortadan kaldırılacaktır⁹³.

Öte yandan hak sahipleri, e-genel kurulda toplantının akışını bozabilecek faaliyetlerde bulunur, örneğin yöneticilere yahut diğer hak sahiplerine hakaret eder veya sistemin işleyişinde kasten zorluk çıkartırsa bu durumda hak sahibi,

---

⁹² C. EYÜBOĞLU, s. 70-71; YAYLA, 6102 Sayılı..., s.162; Sıkça sorulan sorular, hak sahipleri 19.soru <https://egk.mkk.com.tr/egkweb/Sss.jsp> E.T. 22.04.2022.

⁹³ Aynı yönde bkz. ÖZER, s. 636.

toplantı başkanı tarafından, ilk olarak uyarılabilecek, aynı hareketlerine devam ederse toplantıdan çıkarılabilecektir⁹⁴.

Şirketin genel kurul gündeminde yer alan her bir gündem maddesi için oylama, fiziki ve elektronik ortamda katılan hak sahipleri içi aynı anda başlatılacak, e-genel kurula katılan hak sahipleri veya temsilcileri EGKS üzerinden oylarını iki dakika içerisinde kullanacaktır. Buradaki iki dakikalık oy kullanma süresi değişiklik⁹⁵ öncesinde beş dakikaydı (EGK Teb. m. 7). Ayrıca her gündem maddesinin ayrı ayrı oylanması zorunludur. Hak sahibi veya temsilcisi tarafından verilen oy bir daha değiştirilemeyecektir. Nihayetinde oylama sonucu EGSK üzerinden toplantı başkanına iletilecek, başkan bu sonucu ve varsa e-genel kurulda muhalefet beyanını tutanağa işleyecektir⁹⁶ (EGK Yön. m. 11).

6. E-Genel Kurul Sonrası

Gündemde yer alan tüm konuların görüşülmesi ve oylanmasıyla beraber toplantılar kapatılacaktır. Diğer bir deyişle her bakımdan eş zamanlı olan fiziki genel kurul ve e-genel kurul, toplantı bitiminde de aynı anda kapatılacaktır⁹⁷.

Toplantı bitiminde hazır bulunanlar listesi ve oylama tutanağı, Bakanlık temsilcisine elektronik belge taşımaya ve saklamaya elverişli bir ortam içerisinde de teslim edilecektir. EGKS üzerinden oluşturulan belgeler; toplantı başkanlığını oluşturan üyeler, şirket yöneticileri ve Bakanlık temsilcisi tarafından güvenli elektronik imza ile de imzalanabilecektir (EGK Yön. m.12, 14/2). İmzalanma sonrasında tutanak bilgisayar ortamına dâhil edilecek ve EGKS'ye yüklenecektir. Böylelikle arşivleme işlemi de gerçekleşmiş olacaktır. Ayrıca toplantı tutanağı EGKS'nin MERSİS ile yapmış olduğu eş çalışma ile tescil edilecek ve Türk Ticaret Sicil Gazetesi'nde ve şirketin internet sitesinde ilan olunacaktır⁹⁸.

7. Değerlendirme

E-genel kurulun öncesinde, icrasında ve sonrasında gerçekleştirilen tüm bu prosedürler, genel olarak sistematik bir bütünlük arz etmektedir. Ancak EGKS üzerinde, yukarıda çeşitli yerlerde ifade ettiğimiz şekilde düzeltmelerin yapılması gerekmektedir. Diğer taraftan EGKS'nin iyileştirilmesi ve geliştirilmesi, pay sahipleri ve şirketler bakımından faydalı olacaktır. Örnek olarak, kullanıcılar için

---

⁹⁴ Aynı yönde bkz. FALCIOĞLU, s. 214-215; OĞUZ DURAN, s. 38; ÖZER, s. 652; Böyle bir durumun yaşanması halinde toplantı başkanı tarafından, hakaret içerikli beyanların diğer ortaklara deklare edilmemesi ile yetinilmesi görüşünde bkz. TURGUT, s. 150.

⁹⁵ Değişik cümle: RG. T. 29.6.2013, S. 28692.

⁹⁶ FALCIOĞLU, s. 234-235.

⁹⁷ C. EYÜBOĞLU, s. 129; ÖZDEMİR ve TAMER, s. 340; ERGİNCAN ve BÜLBÜL, s. 43.

⁹⁸ C. EYÜBOĞLU, s. 96; ÖZDAL, s. 195-196; TURGUT, s. 157-158.

ara yüz kullanım kolaylığının sağlanması verilebilir. Ara yüz kullanım kolaylığının geliştirilerek, kullanıcılara e-genel kurulda etkin bir şekilde hareket etme olanağı sağlanabilecektir.

SONUÇ

Değişen ve dönüşen dünyada, şirketler hukukunun kuralları da değişmek ve dönüşmek zorundadır. Yaşanan teknolojik gelişmelerle birlikte uygulamada var olan olumsuzlukları gidermek adına teknolojiye başvurmak akla gelen ilk çözümlerdendir. Anonim şirket genel kuruluna elektronik ortamda katılma, bizim deyişimizle e-genel kurulun, getiriliş sebebi de tam olarak budur: Olası güç boşluklarını ortadan kaldırmak, en azından minimize etmek.

Kanun koyucu bu amaçlarla TTK'nın 1527. maddesinin 5. fıkrasında, anonim şirketlerde genel kurullara elektronik ortamda katılınabileceğini, öneride bulunulabileceğini, görüş açıklanabileceğini ve oy verilebileceğini düzenlemiştir. Tüm bu sayılanların da fizikî katılmanın ve oy vermenin, bütün hukuki sonuçlarını doğuracağını kabul etmiştir.

Hak sahiplerine e-genel kurula katılma imkânının tanınmasının faydaları arasında şirketin fiziki genel kurul sebebiyle yapacak olduğu masrafları azalttığı, pay sahiplerinin ister şehir dışında ister yurtdışında olsun, şirketin genel kuruluna masraf yapmadan ve zaman kaybetmeden katılabilmesine olanak verdiği, yabancı yatırımcıyı şirkete çekerek ülke ekonomisine katkı sağladığı gibi durumlar sayılabilmektedir. E-genel kurulun avantajları yanında dezavantajları da vardır. Bunlara örnek olarak, e-genel kurul sebebiyle şirketin bilgi ve belgelerinin siber korsanların eline geçme ihtimali, şirketin ticari sırlarının tehlikeye girmesi gibi durumlar verilebilir. E-genel kurulun diğer bir dezavantajı, şirket genel kuruluna elektronik ortamda katılım sağlayan hak sahibinin, her bir gündem maddesiyle ilgili yazılı olarak en fazla iki adet görüş bildirme ve her bir görüşünde altı yüz karakteri geçmeme ile sınırlanması kuralıdır.

E-genel kurul türleri, elektronik katılımlı genel kurul ve sanal genel olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Elektronik katılımlı genel kurul, fiziken genel kurulun yapıldığı ancak dileyen pay sahiplerine, genel kurula elektronik ortamda katılma imkânının sunulduğu, e-genel kurul türüdür. Sanal genel kurul ise şirketin genel kurul toplantısı için fiziken bir toplantı yapılmayıp yalnızca elektronik ortamda genel kurul toplantısının yapılmasıdır. TTK'da düzenlenen e-genel kurul türü, tartışmalı olmakla birlikte, elektronik katılımlı genel kuruldur. Avrupa'da ve özellikle ABD'de ise, COVID 19 sonrası sanal genel kurullara eğilim artmıştır.

E-genel kurul mevzuatı içerisinde TTK'nın 1527. maddesinin 5. fıkrası yanı sıra, diğer bir kanuni düzenleme 6362 sayılı SerPK'nın 30. maddesinin 5. fıkrasında bulunmaktadır. SerPK'da payları kayden izlenen anonim şirketlerin e-genel

KARADENİZ / Anonim Şirketlerde Elektronik Genel Kurul

kurullarının, MKK tarafından oluşturulan sistem üzerinden yapılacağı belirtilmiştir. E-genel kurula ilişkin yönetmelikler ve tebliğde ise anonim şirketlerde e-genel kurula katılma, oy kullanma, görüş bildirme gibi hak sahibine yönelik işlemlerle; e-genel kurulun işleyişi, teknik yeterlilikleri, şirket yükümlülükleri, hizmetin sağlanması gibi şirkete yönelik işlemler ayrıntısıyla düzenlenmiştir.

E-genel kurula katılmak isteyen hak sahipleri, EGKS üzerinden toplantıdan önce bildirimde bulunmak zorundadır. Genel kurula elektronik ortamda katılma bildirimini en geç toplantıdan bir gün öncesine kadar geri alınabilecektir. Ancak EGK Yönetmeliğinin 7. maddesinin 5. fıkrasına göre, elektronik ortamda toplantıya katılma bildirimini geri almayan hak sahibi veya temsilcisi, artık fiziki genel kurul toplantısına katılamayacaktır.

Yapılan çalışmalar göstermiştir ki e-genel kurulun hukuk sistemimize entegre edilmesiyle birlikte, anonim şirket genel kuruluna katılım sayıları artmış ve böylelikle e-genel kurul şirketler ve hak sahipleri için önemli bir imkân haline gelmiştir. Bu imkânda, düzeltme ve iyileştirmeler yapılarak, gelişme sağlanabilecektir.

Hakem Değerlendirmesi: Dış bağımsız.

Çıkar Çatışması: Yazar çıkar çatışması bildirmemiştir.

Finansal Destek: Yazar bu çalışma için finansal destek almadığını beyan etmiştir.

Peer-review: Externally peer-reviewed.

Conflict of Interest: The author has no conflict of interest to declare.

Grant Support: The author declared that this study has received no financial support.

KAYNAKÇA / REFERENCES

ADIGÜZEL, Burak, **Sermaye Piyasası Hukuku**, 3. Basım, Adalet, Ankara, 2019.

ALTAŞ, Soner, **Anonim Şirket Genel Kurul Rehberi**, 8. Basım, Seçkin, Ankara, 2022.

ARARAT Melsa ve EROĞLU Muzaffer, “**Istanbul Stock Exchange Moves First on Mandatory Electronic Voting at General Meetings of Shareholders**”

(Ekim 2, 2012). Erişmek için bkz. SSRN: <https://ssrn.com/abstract=2172964> .
(E.T. 02.08.2022)

ARI, Zekeriya, “Türk Ticaret Kanunu Tasarısının Elektronik Ortama İlişkin Hükümü (Tasarı M.1527) ve Sanal Genel Kurul”, **EÜHFD**, Y. 2009, C. XIII, S. 3–4.

AZARKAN, Necat, “Anonim Şirketlerde Sanal (Virtüel) Genel Kurul”, **Dicle Üniversitesi Adalet Meslek Yüksekokulu Dicle Adalet Dergisi**, Y.2018, C:2, S. 4.

BAHTİYAR, Mehmet, **Ortaklıklar Hukuku**, 13.Basım, Beta, İstanbul, 2019.

BİLGE, Mehmet Emin, “Anonim Ortaklık Genel Kurul Toplantılarında Temsilci Aracılığıyla Oy Vermede İnternetin Kullanımı”, **AÜEHFD**, Y.2003, C. VII, S. 1-2.

ERCAN, Tayfur, “Elektronik Ortamda Yönetim ve Genel Kurul”, **Terazi Hukuk Dergisi**, Y. 2012, C. 7, S. 69.

ERGİNCAN, Yakup/BÜLBÜL, Özgür, “Türkiye’de Elektronik Kurulların Ortakların Oy Haklarının Kullanımına Etkisi”, **T.C. Maltepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**. Y. 2014 S. 2.

EYÜBOĞLU, Ceren, **Halka Açık Anonim Şirketlerde Elektronik Genel Kurul Toplantıları**, 1.Basım, Oniki Levha, İstanbul, 2019.

EYÜBOĞLU, Seren, “6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu Çerçevesinde Borsaya Kote Anonim Şirketlerde Elektronik Genel Kurul Sistemi” Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, **İstanbul Bilgi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü**.

FAIRFAX, Lisa M, "Virtual Shareholder Meetings Reconsidered," **Seton Hall Law Review**, Y. 2010, C. 40, S. 4.

FALCIOĞLU, Mete Özgür, **Anonim Şirketlerde Elektronik Genel Kurul**, 1.Basım, Yetkin, Ankara, 2016.

KARAYEL, Mete ve KOÇAK, Mehmet Alaaddin, “Türkiye’de Anonim Şirketlerde Elektronik Genel Kurul Sisteminin Pay Sahiplerinin Yönetime Katılımına Etkileri: BİST 100 Şirketlerinde Bir Araştırma”, **KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi**, Y. 2015, C. 17, S. 29.

KAYIHAN, Şaban, **Şirketler Hukuku**, 5.Basım, Seçkin, Ankara, 2021.

KAYIHAN, Şaban, “Anonim Ortaklıklarda Genel Kurul ve İnternet” **Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi**, Y.2003, C. 22, S. 1.

KAYIHAN, Şaban, “Anonim Şirketlerde Elektronik Kurullar”, **Uluslararası Bilişim ve Teknoloji Hukuku Sempozyumu Tebliğler Kitabı**, Eds. Şerafettin EKİCİ, Ekrem Solak, Muhammed Emre AVŞAR, Ankara, Adalet, 2021.

KESER BERBER, Leyla, “Dijital Şirkete Geçmek İçin Sekiz Yasal Gerekçe”, **Regesta**, Y. 2011 S.1.

KESER BERBER, Leyla/YAYLA, Ümit, “Elektronik Genel Kurullar Türkiye Uygulaması”, **Regesta**, Y. 2012, C. 2, S. 3.

KIRCA, İsmail/ŞEHİRALİ ÇELİK, Feyzan Hayal/MANAVGAT, Çağlar, **Anonim Şirketler Hukuku C.1**, 1.Basım, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırmaları Enstitüsü, Ankara, 2013.

KOEVSİKİ Goran, GAVRİLOVİK Borka Tushevska ve SPASEVSKİ Darko, "Twenty Years after the First Virtual-Only Annual Shareholders' Meeting: Can the Virtual-Only Meeting Be a Solution during the Time of COVID-19?." **Iustinianus Primus Law Review**, Y. 2022, C. 11, S. 2.

MEMİŞ Tekin ve TURAN Gökçen, **Sermaye Piyasası Hukuku**, 5. Basım, Seçkin, Ankara, 2020.

NİLİ Yaron, ve SHANER Megan Wischmeier, "Virtual Annual Meetings: A Path toward Shareholder Democracy and Stakeholder Engagement." **Boston College Law Review**, Y. 2022, C. 63, S. 1.

OĞUZ DURAN, Şaziye Zeynep, “Halka Açık Anonim Şirketlerde Elektronik Genel Kurul”, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, **Bahçeşehir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü**, 2017.

ÖZDAL, Şule, “Anonim Ortaklıkta Elektronik Katılımlı Genel Kurul” Yayınlanmamış Doktora Tezi, **İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü**, 2016.

ÖZDEMİR, Semih Sırrı ve TAMER, Elanur, “Kurumsal Yönetim İlkeleri Işığında Anonim Şirketlerde Genel Kurula İlişkin İlkelerin Değerlendirilmesi”, **Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi**, Y.2019, C. 7, S. 14.

ÖZDİLEK, Ali Osman, **Anonim Şirketlerde Genel Kurullara Elektronik Ortamda Katılım**, 1.Basım, Seçkin, Ankara, 2017.

ÖZER, Işık, “Türk Ticaret Kanunu Tasarısına Göre Anonim Şirket Genel Kuruluna Elektronik Ortamda Katılım” **BATİDER**, Y.2009, C. XXV, S. 4.

PULAŞLI, Hasan, **Şirketler Hukuku Genel Esaslar**, 8.Basım, Adalet, Ankara, 2022.

PULAŞLI, Hasan, “Elektronik Ortamda Anonim Şirket Genel Kuruluna İlişkin Düzenlemelerin Evrimi ve 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunundaki Durum”, Çevrimiçi <http://arslanlibilimarsivi.com/sites/default/files/makale/HasanPulasli-internetOrtamindaGenelKurul.pdf> E.T. 17.04.2022.

TEKİNALP, Ünal, **Sermaye Ortaklıklarının Yeni Hukuku**, 5.Basım, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2020.

TURGUT, Cemile, **Borsaya Kote Anonim Ortaklıklarda Elektronik Genel Kurul**, 1.Basım, On İki Levha, İstanbul, 2015.

ÜNAL, Mücahit, “Koronavirüs(COVID 19) Salgını Nedeniyle Alınan Önlemlerin Anonim ve Limited Şirketlerde Yönetim Kurulu, Müdürler Kurulu ve Genel Kurul Toplantılarına Etkisi”, **COVID-19 Salgının Hukuki Boyutu**, Ed. Muhammed Özekes, İstanbul: On İki Levha, 2021.

YAYLA, Ümit, “6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu Uyarınca Borsaya Kote Ortaklıkların Genel Kurul Toplantıları”, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, **Kadir Has Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü**, 2011.

YAYLA, Ümit, **Yeni Türk Ticaret Kanunu ve Yeni Sermaye Piyasası Kanunu Uyarınca Anonim Ortaklık Genel Kurulları Elektronik Genel Kurullar**, 1.Basım, On İki Levha, İstanbul, 2013.

ZETZSCHE Dirk A, ANKER-SØRENSEN Linn, CONSİGLİO Roberta ve YEBOAH-SMİTH Miko, “The COVID-19-Crisis and Company Law - Towards Virtual Shareholder Meetings.” **University of Luxembourg Faculty of Law, Economics & Finance WPS**, 2020-007.

<https://egk.mkk.com.tr/egkweb/assets/home/content/Instructions-for-Beneficial-Owners.pdf> E.T. 13.05.2022

<https://icticaret.ticaret.gov.tr/haberler/sirketlerin-genel-kurul-toplantilarina-iliskin-aciklama> E.T. 17.04.2022.

KARADENİZ / Anonim Şirketlerde Elektronik Genel Kurul

<https://egk.mkk.com.tr/egkweb/assets/home/content/EGK-SIRKET-ISLEMLERI.pdf> <https://egk.mkk.com.tr/egkweb/assets/home/content/EGK-PAY-SAHIPLERI.pdf> E.T. 13.05.2022.

<https://egk.mkk.com.tr/egkweb/Sss.jsp> E.T. 22.04.2022.